

Opinnäytetyö (AMK)

Sosiaali-ala

2021

Teresa Aronen & Anni Kankaanpää

ALOITUSKESKUSTELU VARHAISKASVATTAJAN JA HUOLTAJAN VÄLILLÄ LAPSEN ALOITTAESSA VARHAISKASVATUKSESSA

– Uudistettu aloituskeskustelulomake Lapiokujan
lastentarhaan

Teresa Aronen & Anni Kankaanpää

ALOITUSKESKUSTELU VARHAISKASVATAJAN JA HUOLTAJAN VÄLILLÄ LAPSEN ALOITTAESSA VARHAISKASVATUKSESSA

- Uudistettu aloituskeskustelulomake Lapiokujan lastentarhaan

Kehittämistyön tarkoituksena oli kehittää Raision Lapiokujan lastentarhan aloituskeskustelulomaketta, jota käytetään varhaiskasvatuksen työntekijän ja lapsen huoltajan välisessä aloituskeskustelussa. Varhaiskasvatuksen aloituskeskustelu käydään lapsen aloittaessa ensimmäistä kertaa varhaiskasvatuksessa tai vaihtaessa varhaiskasvatuspaikkaa. Tavoitteena oli kehittää käyttäjäystävällisempi ja tarkoituksenmukaisempi aloituskeskustelulomake työväliseksi Lapiokujan työntekijöille, joka palvelisi paremmin lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta. Lomakkeen kehittämisen lähtökohtana oli huomioida sekä Lapiokujan työntekijöiden että huoltajien tarpeet ja näkemykset.

Kehittämistyö toteutettiin yhteistyössä Lapiokujan varhaiskasvatuksen työntekijöiden, varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajien sekä Lapiokujan johtajan kanssa. Aloituskeskustelulomake kehitettiin kolmen varhaiskasvatuksen opettajan ja viiden valitun huoltajan näkemysten ja tarpeiden pohjalta. Kehittämisprosessia työstettiin tammikuusta 2020 toukokuuhun 2021 saakka.

Kehittämis- ja tiedonhakumenetelmiksi valittiin dialoginen keskustelu, erilaisten valmiiden materiaalien käyttö, kokeileva toiminta, huoltajille suunnattu kysely sekä varhaiskasvatuksen opettajien teemahaastattelu. Menetelmien avulla kerättiin tietoa prosessin eri vaiheissa aloituskeskustelulomakkeen kehittämistä varten. Aloituskeskustelulomakkeesta kehitettiin yhteensä kolme eri versiota, joista viimeisin versio kattaa kehittämistehtävälle asetetut tavoitteet.

Kehittämistyön tuotoksena syntyi uudistettu ja laadukas varhaiskasvatuksen aloituskeskustelulomake Lapiokujan. Lomake pilotoitiin aidoissa varhaiskasvatuksen aloituskeskusteluissa varhaiskasvatuksen opettajien ja valittujen huoltajien välillä. Lapiokujan johtajan ja työntekijöiden toimesta lomake todettiin käyttökelpoiseksi ja toimivaksi. Lomake otetaan tulevaisuudessa Lapiokujassa käyttöön sen saadessa virallisen luvan.

ASIASANAT:

Varhaiskasvatus, varhaiskasvatuksen aloitus, siirtymä, aloituskeskustelu, aloituskeskustelulomake, kasvatusyhteistyö

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Bachelor of Social Services

2021 | 54 pages, 16 pages in appendices

Teresa Aronen & Anni Kankaanpää

STARTUP CONVERSATION BETWEEN EARLY CHILDHOOD EDUCATOR AND CARETAKER AT THE BEGINNING OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION

- Updated startup conversation form for Lapiokuja kindergarten

The purpose of the development project was to improve the startup form of Raisio's Lapiokuja kindergarten which is used at the startup conversation between the early childhood educator and the child's caretaker. The startup conversation for early childhood education takes place when the child is first starting at early childhood education, or when they are transferring between different early childhood education locations. The goal was to develop a more user-friendly and appropriate startup conversation form for the employees of Lapiokuja which would also better serve the child starting at early childhood education. The basis for developing the startup form was to take in consideration the needs and viewpoints of the Lapiokuja employees as well as the caretakers'.

The development was carried out in collaboration with Lapiokuja's early childhood education employees, the caretakers of children currently in early childhood education and with the head of Lapiokuja kindergarten. The startup form was developed based on the views and needs of three early childhood educators and five selected caretakers. The development process ran from January of 2020 until May of 2021.

The methods chosen for development and information retrieval were spoken dialogue, use of different pre-made materials, experimental activity, a questionnaire directed at the caretakers as well as a themed interview with the early childhood educators. These methods were used to collect data at different stages of the process for the development of the startup form. There was a total of three different versions developed of the startup form, the last of which fulfills the goals set for the development project.

The development project led to the creation of an updated and high-quality early childhood education startup form for Lapiokuja. The form was piloted during a real startup conversation for early childhood education between the educators and selected caretakers. The startup form was found to be executable and functional by the head of Lapiokuja and the employees. The form will be introduced at Lapiokuja in the future when it receives an official permit.

KEYWORDS:

Early childhood education, beginning of the early childhood education, transition, startup conversation, startup conversation form, upbringing collaboration

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 VARHAISKASVATTAJIEN JA HUOLTAJIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ	8
2.1 Ekologinen näkökulma yhteistyöhön	8
2.2 Kasvatusyhteistyön käsitteen määrittely	10
2.3 Toimivan kasvatusyhteistyön rakentuminen	11
3 VARHAISKASVATUKSEN ALOITUS	16
3.1 Lapsen varhaiskasvatukseen siirtymisen merkitys koko perheelle	16
3.2 Varhaiskasvatuksen aloituksen tutustumis- ja sopeutumisjakso	20
3.3 Aloituskeskustelu varhaiskasvattajan ja huoltajan välillä	22
4 KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT	26
4.1 Toimintaympäristön kuvaus ja kohderyhmä	26
4.2 Kehittämistehtävä ja tavoitteet	27
5 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS	29
5.1 Kehittämis- ja tiedonhakumenetelmät	29
5.2 Kehittämisprosessi	32
5.3 Tiedonkeruun käsittely ja dokumentointi	38
6 UUDISTETTU ALOITUSKESKUSTELULOMAKE	41
6.1 Lapiokujan aloituskeskustelulomakkeen esittely	41
6.2 Aloituskeskustelulomakkeen arviointi	43
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI	45
7.1 Kehittämisprosessin ja kehittämismenetelmien arviointi	45
7.2 Ammatillinen kasvu ja jatkokehittäminen	47
LÄHTEET	51

LIITTEET

- Liite 1. Aloituskeskustelulomake versio 1.
- Liite 2. Aloituskeskustelulomake versio 2.

- Liite 3. Viimeistelty aloituskeskustelulomake versio 3.
- Liite 4. Aloituskeskustelulomakkeen käyttöohjeet.
- Liite 5. Saatekirje.
- Liite 6. Kyselylomake huoltajille.
- Liite 7. Teemahaastattelu työntekijöille.

TAULUKOT

Taulukko 1. Kehittämisprosessin eteneminen Toikko & Rantasen (2009) lineaarisen mallin mukaan.	33
---	----

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatuksen asema yhteiskunnassa on rakenteellisten ja poliittisten uudistusten myötä tullut osaksi elinikäistä oppimista ja kasvatus- sekä koulutusjärjestelmää. Lapsen asema varhaiskasvatuksen keskiössä on jatkuvasti vahvistunut. (Koivula ym. 2017, 10.) Tämä korostuu myös 1.8.2020 voimaan tulleessa varhaiskasvatuslain muutoksessa, jossa palautettiin jokaisen lapsen subjektiivinen oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 12 §). Näin ollen yhä merkittävämpää on kiinnittää huomiota lapsen turvalliseen varhaiskasvatuksen aloitukseen, jotta lapsi sopeutuisi varhaiskasvatukseen mahdollisimman hyvin ja luottaisi häntä hoitaviin aikuisiin.

Lapsen varhaiskasvatuksen aloitus on ajankohtainen aihe nyky-yhteiskunnassa ja sillä on suuri merkitys koko perheen arjen muuttuessa. Varhaiskasvatuksen aloitus voi aiheuttaa huoltajissa monenlaisia tunteita ja ajatuksia sekä herättää erilaisia kysymyksiä liittyen aloituksen sujumiseen, lapsen sopeutumiseen ja varhaiskasvatuspaikkaan. Erityistä huomiota tulee kiinnittää varhaiskasvatuksen aloituskäytäntöihin, jotta voidaan taata koko perheelle turvallinen, luottavainen ja eheä kokemus varhaiskasvatukseen siirtymisestä. Varhaiskasvatuksen tulisi olla huoltajien näkökulmasta sellaista, että valitsivatpa he minkä tahansa hoitoratkaisun lapselleen, he voivat tehdä sen ilman syyllisyyttä (Keltikangas-Järvinen 2012, 9).

Useiden viimeaikaisten tutkimusten perusteella varhaiskasvatuksella on todettu olevan pitkälle ulottuva vaikutus lapsen ja nuoren elämään. Varhaiskasvatuksen merkittävyyden ymmärtäminen lapsen kehitykselle ja oppimiselle sekä sen yhteiskunnallinen vaikuttavuus ovat synnyttäneet uusia haasteita sekä tutkimukselle, koulutukselle että käytännön työhön. Varhaiskasvatuksessa toimintatapoja on kehitettävä, lasten maailmojen muuttumista seurattava sekä uutta tutkimusta tuotettava, jotta varhaiskasvatus olisi mahdollisimman laadukasta. (Koivula ym. 2017, 9.) Tämä korostaa myös meidän kehittämistyömme tarkoitusta, jossa tehtävänämmä oli kehittää Raision Lapiokujan lastentarhan käytössä olevaa aloituskeskustelulomaketta. Aloituskeskustelulomaketta käytetään työntekijän ja huoltajan välisessä aloituskeskustelussa lapsen aloittaessa ensimmäistä kertaa varhaiskasvatuksessa tai vaihtaessa varhaiskasvatuspaikkaa. Kehittämistyömme oli merkityksellinen myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta, koska työpaikan toimintakulttuuria ja käytäntöjä on kehitettävä jatkuvasti työelämän ja asiakkaiden tarpeiden muuttuessa työn laadun varmistamiseksi.

Kehittämisraportissamme käsittelemme aluksi kehittämistyöhön pohjautuvaa tietoperustaa liittyen varhaiskasvattajan ja vanhempien väliseen kasvatusyhteistyöhön, sen määrittelyyn ja ekologiseen näkökulmaan sekä kasvatusyhteistyön rakentumiseen. Lisäksi käsittelemme varhaiskasvatuksen aloituksen merkitystä koko perheen näkökulmasta, aloitukseen liittyvää tutustumis- ja sopeutumisjaksoa sekä varhaiskasvattajan ja huoltajan välillä käytävää aloituskeskustelua. Tietoperustan jälkeen esittelemme kehittämistyömme kohderyhmän ja toimintaympäristön sekä saamamme kehittämistehtävän ja sen pohjalta asetetut tavoitteet, jotka ohjasivat prosessimme toteutusta. Kerromme kehittämis- ja tiedonhakumenetelmien valinnoista, kehittämisprosessimme etenemisestä, kerätyn tiedon käsittelystä ja sen dokumentoinnista, tuotoksemme valmistumisesta ja näiden arvioimisesta. Raportin loppuksi pohdimme myös ammatillista kasvua ja jatkokehittämissuunnitelmiamme.

2 VARHAISKASVATTAJIEN JA HUOLTAJIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

2.1 Ekologinen näkökulma yhteistyöhön

Bronfenbrennerin ekologisen teorian mukaan yksilö kehittyy vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, johon vaikuttaa myös yksilön biologinen perusta. Vuorovaikutusta pidetään kaksisuuntaisena, jossa toteutuu yksilön ja ympäristön välinen vastavuoroisuus. Yksilön kehitykseen vaikuttavat ympäristön sisäkkäiset rakenteet, joita kutsutaan mikro-, meso-, ekso-, makro- ja kronosysteemeiksi. (Bronfenbrenner 1979, 22.) Bronfenbrennerin mukaan lapsi vaikuttaa omaan kehitykseensä olemalla itse aktiivinen toimija ympäristössään (Puroila & Karila 2001, 219). Tässä sosialisatioprosessissa ympäristö vaatii samalla yksilöä mukautumaan ympäristön asettamiin ehtoihin (Korhonen 2006, 59). Bronfenbrennerin ekologisen teorian käyttökelpoisuus varhaiskasvatuksen näkökulmasta nojaa teorian ekologisuuteen ja kokonaisvaltaisuuteen eli siihen, että se huomioi kehittyvän yksilön vuorovaikutuksen eri kasvu ympäristöjen kanssa. Kasvatuksen näkökulmasta tässä vuorovaikutuksessa on kyse kasvatuksellisista tapahtumista, jotka toteutuvat kasvavan ja kehittyvän yksilön sekä varhaiskasvattajapersoonien tai -yhteisöjen välillä. Teoria auttaa ymmärtämään ja analysoimaan erilaisten ympäristötasojen merkityksen kasvatuksen ja kehityksen prosesseissa. (Puroila & Karila 2001, 204.)

Mikrojärjestelmä muodostuu päivittäisistä läheisistä vuorovaikutussuhteista, joita ovat koti, perhe, varhaiskasvatus tai koulu sekä laajempi paikallinen yhteisö (Margetts & Kienig 2013, 4). Ne ovat välittömiä ympäristöjä, joissa yksilö on itse aktiivinen osallistuja. Lapsen oma aktiivinen toimiminen ja maailmankuvan muodostuminen tapahtuvat mikrosysteemeissä kehityksen alussa. (Puroila & Karila 2001, 214.) Ekologisen teorian näkökulmasta merkittävää yksilön kehitykselle on toimiminen useammassa erilaisissa mikrosysteemeissä (Puroila & Karila 2001, 208). Mikrojärjestelmään kuuluvat eri henkilöiden väliset keskinäiset suhteet, roolit ja toiminnot sekä fyysiset ja aineelliset ominaisuudet, jotka yksilö kokee tietyssä konkreettisessa ympäristössä (Bronfenbrenner 1979, 22). Kehityksellinen potentiaali on riippuvainen siitä, minkälaiset suhteet mikrosysteemien välillä vallitsevat (Puroila & Karila 2001, 212). Kahdesta eri mikroympäristöstä on mahdollisuus muodostua yhtenäinen ja eheä kasvu ympäristö lapselle, kun eri ympäristöissä toimivat ovat tietoisia toisistaan (Karila 2006, 102).

Mesosysteemi koostuu eri mikrojärjestelmien välisistä vuorovaikutussuhteista, joihin yksilö osallistuu aktiivisesti ja muodostuu aina kun yksilö siirtyy ympäristöstä toiseen (Bronfenbrenner 1979, 25). Tämä on usein kaikkein kriittisin vaihe, koska siirtymään liittyy usein muutoksia yksilöön kohdistuvissa odotuksissa ja rooleissa. Esimerkiksi lapseen kohdistuvat odotukset voivat olla hyvinkin erilaiset kotona ja varhaiskasvatuksessa. (Puroila & Karila 2001, 212.) Varhaislapsuudessa ympäristöjen erilaiset vaatimukset voivat aiheuttaa sopeutumisongelmia (Margetts & Kienig 2013, 4). Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa läheisten ihmisten tuki on tärkeää sekä se, missä määrin henkilökunta ja vanhemmat käyvät keskustelua päämääristä sekä lapseen kohdistetuista odotuksista. Mesosysteemin toimivuutta edistää muun muassa uuteen mikrosysteemiin siirtyminen yhdessä tutun henkilön kanssa sekä mikrosysteemien välinen avoin molemminpuolinen kommunikaatio. (Puroila & Karila 2001, 212–213.)

Kolmannen tason eksojärjestelmä vaikuttaa yksilön kehitykseen, vaikka yksilö ei ole itse aktiivinen osallistuja kyseisessä ympäristössä, kuten vanhemman työpaikka tai ystäväverkosto (Bronfenbrenner 1979, 25). Yksilön mentaalinen ja toiminnallinen maailma laajenee makrosysteemiä kohti, kun lapselle muodostuu kehittyessään kyky käsitellä yhä laajemmin eri tapahtumia välittömän ympäristön ulkopuolella (Puroila & Karila 2001, 214). Makrosysteemi kuvastaa jonkin kulttuurin tai alakulttuurin tunnusomaisia ominaisuuksia sekä sisältää yhteiskunnan lait, kulttuurilliset arvot, tavat, uskomukset ja ideologian (Bronfenbrenner 1979, 26). Tietty kulttuurinen ympäristö ja ajanjakso määrittävät rajoja ja mahdollisuuksia yksilön kehitykselle (Puroila & Karila 2001, 213). Makrosysteemin vaikutukset ulottuvat jokaisen järjestelmän läpi (Bronfenbrenner 1979, 26).

Kronosysteemi on uloin kerros, joka käsittää lapsen eri ympäristöissä tapahtuvan ajallisen kehityksen sekä elämänmuutokset. Elämässä tapahtuvat muutokset tai kehitykset voivat liittyä ulkoisiin tekijöihin, kuten vanhemman sairastumiseen tai yksilön sisäisiin fysiologisiin muutoksiin lapsen kasvaessa ja kehittyessä. (Paquette & Ryan 2001, 2.) Yksilön kehitys ei ajoitu ainoastaan lapsuuteen, vaan kehitys jatkuu läpi elämän ja muutoksia tapahtuu yksilön omassa toiminnassa sekä käsityksissä (Puroila & Karila 2001, 207).

Lapsen erilaisten kasvu ympäristöjen eli mikrosysteemien saumaton yhteistyö on monen varhaiskasvatusyhteisön työn tavoitteena. Perheiden ja varhaiskasvatuksen välisellä yhteistyöllä pyritään ennaltaehkäisemään kehityksellisiä riskejä, joihin erilaisissa mikrosysteemeissä toimiminen voisi johtaa. (Puroila & Karila 2001, 218.) Yhden ekosysteemin muutoksella voi olla pitkäaikaisia seurauksia ja muutokset voivat johtaa jopa yksilön identiteetin ja roolin muutokseen (Margetts & Kienig 2013, 4).

2.2 Kasvatusyhteistyön käsitteen määrittely

Varhaiskasvatuksessa varhaiskasvattajien ja vanhempien välistä yhteistyötä sekä vuorovaikutusta on tarkasteltu useista erilaisista näkökulmista ja yhteistyöstä on käytetty myös erilaisia nimityksiä eri aikakausina. Yhteistä vuorovaikutusta kuvaavina käsitteinä on käytetty muun muassa yhteistyö, tukeminen ja kumppanuus. Näiden käsitteiden käytön taustalla ovat vaikuttaneet näkemykset ja käsitykset yhteistyön eri osapuolten asemasta ja käyttämästä vallasta sekä julkisten instituutioiden ja perheen välisestä kasvatusyhteistyön luonteesta. (Karila 2006, 92.)

Valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005) henkilöstön ja vanhempien välistä yhteistyötä aloitettiin kutsumaan kasvatuskumppanuudeksi. Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan varhaiskasvatuksen henkilöstön ja vanhempien välistä tietoista sitoutumista ja toimimista yhdessä lasten kehityksen, oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Tämän toteutuminen edellyttää henkilöstön ja vanhempien välistä tasavertaisuutta, kunnioittamista ja keskinäistä luottamusta. Lasten ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu on heidän vanhemmillaan. Kasvatuskumppanuudessa on kyse myös varhaiskasvattajien ja vanhempien kokemusten ja tietojen yhdistämisestä lapsen kehitystä ja oppimista tukeväksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31.) Kasvatuskumppanuus käsitteen merkitys on aiheuttanut vilkasta keskustelua ammattilaisten keskuudessa puolesta ja vastaan (Karila 2006, 93). Kasvatuskumppanuus käsitettä on pidetty myös osittain ongelmallisena osana julkishallinnollista palvelujärjestelmää, koska osapuolten kumppanuus ei perustu silloin vapaaehtoisuuteen ja omaan valintaan. Kasvatuskumppanuus ajattelu on herättänyt myös kysymyksiä liian intiimistä käsitteestä kuvaamaan julkisten toimien ja kuntalaisten välistä suhdetta. (Onnismaa 2010, 256.) Vanhempien ja varhaiskasvattajien välistä kumppanuutta on toisaalta pidetty usein myös tehokkaana (Keen 2007, 340).

Nykyään varhaiskasvattajien ja vanhempien välistä yhteistyötä kutsutaan kasvatusyhteistyöksi. Kasvatusyhteistyöhön liitetään käsite toiminnallisuudesta, jossa huomio kiinnitetään osapuolten yhteiseen tekemiseen eli lapsen kasvun ja kehityksen sekä hyvinvoinnin edistämiseen ja tukemiseen (Onnismaa 2010, 256). Varhaiskasvatuksessa huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä pidetään erityisen tärkeänä. Yhteistyöllä tuetaan lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä tavalla, jolla jokainen lapsi saa omien tarpeidensa ja kehityksensä mukaista kasvatusta, hoitoa ja opetusta. Varhaiskasvattajien ja vanhem-

pien väliseen kasvatusyhteistyöhön liittyvistä tavoitteista, arvoista ja vastuista keskustellaan sekä huoltajien kanssa että henkilöstön kesken. Yhteistyössä huomioidaan myös lasten yksilölliset tarpeet, perheiden moninaisuus sekä vanhemmuuteen ja huoltajuuteen liittyvät kysymykset. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 33–34.)

2.3 Toimivan kasvatusyhteistyön rakentuminen

Varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa toimia lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea samalla lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä. Varhaiskasvatuksen järjestäjillä on vastuu yhteistyön suunnitelmallisuudesta sekä yhteistyön toteutumisesta. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 3 §.) Varhaiskasvattajien ja vanhempien välinen kasvatusyhteistyö ja vuoropuhelu rakentuvat lapsen koko varhaiskasvatuksen ajan kestävässä prosessina (Kaskela & Kekkonen 2006, 44). Vanhempien ja varhaiskasvattajien välisen kasvatusyhteistyön luomisen perustana toimivat jokapäiväiset varhaiskasvatuksen käytännöt ja toimintatavat (Karila 2006, 101). Kasvatusyhteistyön luomisen ja kehittämisen perustana ovat myös lapsen yksilölliset tarpeet ja lapsen edun toteutuminen (Poikonen & Lehtipää 2009, 73).

Varhaiskasvattajien ja vanhempien ensimmäinen kohtaaminen toimii yhteistyön pohjana (Onnismaa 2010, 165). Varhaiskasvattajien ja vanhempien välisessä kasvatusyhteistyössä ja vuorovaikutuksessa yhdistyvät perheen ja kasvatustilanteiden lapsuutta, lasta ja kasvatusta koskevat käytännöt, kasvatuskäsitykset sekä ajattelutavat. Keskeisimmät käsitykset liittyvät erityisesti hyvään lapsuuteen, vanhemmuuteen sekä kasvatukseen. Yhteisissä vuorovaikutustilanteissa niin varhaiskasvattajien kuin vanhempien omat yksilölliset elämäkokemukset ovat läsnä. (Karila 2006, 95.)

Kasvatusyhteistyön lähtökohtana on varhaiskasvattajien ymmärrys nähdä vanhemmat omien ihmissuhteidensa asiantuntijoina (Alasuutari 2006, 90). Vanhemmat pitävät itseään asiantuntijoina lapsensa sekä perheensä asioista ja vanhempien luomat tulkinnat tietämisen vallan sekä asiantuntijuuden jakautumisesta kasvatusyhteistyössä vaikuttavat yhteistyön rakentumiseen ja sen toteutumiseen (Alasuutari 2003, 114 & 167). Vanhempien luomat käsitykset kasvatusyhteistyössä liittyvät vanhempien asettamiin odotuksiin ja heidän ajatuksiinsa osallisuudestaan. Vanhempien välillä on eroavaisuuksia myös siinä, millaisen yhteistyösuhteen he varhaiskasvattajien kanssa ovat valmiita luomaan.

(Karila 2006, 96.) Siihen, millaiseksi varhaiskasvatuksen aloitus muodostuu lapsen kokemuksena, vaikuttaa vanhempien ja varhaiskasvattajien välisen kasvatusyhteistyön rakentuminen ja sujuvuus (Rutanen & Laaksonen 2020, 349).

Owenin, Warenin ja Barfootin (2000) tutkimuksessa on löydetty yhteys lapsen ja varhaiskasvattajan välisen vuorovaikutuksen laadussa sekä lasten äitien ja varhaiskasvattajien välisen yhteistyösuhteen välillä. Kodin ja varhaiskasvatuksen muodostama vuorovaikutuksen laatu lapsen kanssa on yhteydessä siihen, onko varhaiskasvatuksen ja kodin välinen yhteistyö ja vuorovaikutus toisiaan tukevaa. Varhaiskasvattajien luoma vuorovaikutussuhde lapseen on sitä positiivisempi, mitä enemmän lapsen äiti on vuorovaikutuksessa varhaiskasvattajien kanssa. Äidit olivat myös sensitiivisempiä omaa lastaan kohtaan, kun he olivat aktiivisemmin yhteydessä ja vuorovaikutuksessa varhaiskasvattajien kanssa lapseensa liittyvissä asioissa. Varhaiskasvattajien ja vanhempien toisilleen jakama tieto edistää lapsen hyvinvointia sekä todennäköisemmin vaikuttaa varhaiskasvattajan ja vanhemman välisen positiivisen suhteen vahvistumiseen. (Owen ym. 2000, 413 & 424–426.) Varhaiskasvattajan ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen laadulla on todettu olevan merkitys myös koko perheeseen ja heidän elämänlaatuunsa (Keen 2007, 346).

Varhaiskasvatuksessa ammattilaisten ja lasten vanhempien välinen yhteistyösuhde saa alkunsa toisiinsa tutustumalla, jolloin osapuolet muodostavat näkemystä mahdollisuudesta yhteisen luottamuksen rakentamiselle (Karila 2006, 97). Vanhemman luottamuksen herättäjinä toimivat varhaiskasvattajan tietoisuus lapsesta sekä sensitiivisyys lapsen tarpeita kohtaan (Kaskela & Kekkonen 2006, 36). Yhteisen luottamuksen rakentamiseen ja sen saavuttamiseen sekä lapsen hoitosuhteen aloitukseen on kiinnitetty huomiota varhaiskasvattajien ja vanhempien välisessä vuorovaikutussuhteessa jo pitkään. Kasvatusyhteistyössä varhaiskasvattajien ja vanhempien välisen vastavuoroisen luottamuksen rakentaminen vie aikaa ja vaatii riittävästi yhteisiä kohtaamisia sekä keskusteluja. (Karila 2006, 97 & 104.)

Varhaiskasvattajan ja vanhemman suhteeseen vaikuttaa erityisesti se, millainen suhde varhaiskasvattajalla ja lapsella on (Laaksonen 2017, 54). Vanhempien näkökulmasta kasvatusyhteistyön luottamusta ja toimivuutta rakentavina tekijöinä korostuvat varhaiskasvattajan lapselle osoittama välittäminen sekä varhaiskasvattajan oma innostus tehdä työtään (Karila 2006, 98). Merkityksellistä on etenkin varhaiskasvattajien myönteinen tapa suhtautua lapseen (Alasuutari 2006, 90). Vanhemman huomattessa lapsensa viih-

tyvän varhaiskasvatuksessa ja häntä kohdeltavan hyvin, vaikuttaa usein myös positiivisesti vanhemman ja varhaiskasvattajan suhteeseen sekä luottamuksen lisääntymiseen (Laaksonen 2017, 54). Kasvatusyhteistyön alussa luotu riittävä luottamus varhaiskasvattajien ja vanhempien välille mahdollistaa myös vaikeiden asioiden puheeksi ottamisen (Kaskela & Kekkonen 2006, 21).

Varhaiskasvattajien ja vanhempien välisessä vuorovaikutuksessa on merkityksellistä rakentaa yhteistä ja jaettua ymmärrystä (Alasuutari 2006, 89). Syvällisemmän kasvatusyhteistyön luominen vaatii tiedon vaihtamisen ja välittämisen lisäksi jaettuja näkemyksiä sekä yhteisesti sovittuja päätöksiä (Karila 2006, 108). Kasvatusyhteistyön ja vuorovaikutuksen tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista osapuolten ymmärtäessä molempien ominaisia tapoja käsitellä ja jäsentää yhteisesti käsiteltäviä asioita (Alasuutari 2006, 89). Kasvatusyhteistyön onnistumisen yhtenä ehtona vanhemmat pitävät varhaiskasvattajien arvostusta ja kuulemista heidän näkemyksiään kohtaan. Tällöin myös vanhemman omalle pätevyydelle ja kokemukselliselle tiedolle annetaan tunnustusta. (Alasuutari 2003, 170.)

Kasvatusyhteistyön suhteen tehokkuuteen vaikuttavatkin keskinäinen luottamus, rehellisyys ja kunnioitus sekä yhteisesti sovitut ja jaetut tavoitteet, suunnittelu ja päätöksenteko (Keen 2007, 340). Tiilikka (2005) toteaa väitöskirjassaan suomalaisen varhaiskasvatusinstituution ja lasten vanhempien yhteistyön lähtökohtana olevan vanhempien tietämys siitä, millaista kasvatusta heidän lapsensa saa, ja vanhempien oma vaikuttaminen lapsen saamaan kasvatukseen ja varhaiskasvatuksen toimintaan. Lapselle tulee tarjota johdonmukaista kasvatusta siten, että koti ja varhaiskasvatus muodostavat turvallisen kokonaisuuden, joilla on erilaisuudestaan huolimatta yhdensuuntaiset tavoitteet. (Tiilikka 2005, 58.)

Kasvatusyhteistyö edellyttää myös molempien osapuolten eri toimenpiteitä ja aitoa halua jakaa toisilleen päivittäisissä kohtaamisissa lapseen liittyviä asioita (Poikonen & Lehtipää 2009, 81). Varhaiskasvatuksen aloituksessa lapsen päivää kuvailemalla vanhemmat pidetään ajan tasalla siitä, kuinka lapsi on reagoinut erilaisiin tilanteisiin ollessaan varhaiskasvatuksessa vasta lyhyen aikaa. Näin vanhemmat saavat käsityksen siitä, kuinka lapsen sopeutumisprosessi varhaiskasvatukseen edistyy. (Toivonen 2017, 54.) Varhaiskasvattajan ja vanhemman päivittäiset kohtaamiset ja toistuvat keskustelut lapsesta antavat mahdollisuuden myös syventää kasvatusyhteistyötä. Kasvatusyhteistyön vuorovaikutuksessa vanhempien on tärkeää saada kuulla lapsestaan sekä miten ja minkälaisena var-

haiskasvattaja on juuri hänen lapsensa päivän aikana nähnyt. Lapsen arkipäivästä tehdyt ja jaetut pohdinnat sekä kokemukset tukevat yhteistä kokonaisvaltaista kuvan luomista lapsesta. (Kaskela & Kronqvist 2012, 23.)

Kasvatusyhteistyöhön liittyvässä tyytyväisyystutkimuksessa päivittäiset tiedon- ja ajatus-tenvaihdot lapsen päivän tapahtumista varhaiskasvatuksessa korostuvat vanhempien arvostamisessa asioissa kasvatusyhteistyössä (Poikonen & Lehtipää 2009, 80). Drugli ja Undheim (2012) ovat tutkineet varhaiskasvatuksessa olevien pienten lasten vanhempien ja varhaiskasvattajien näkökulmia kasvatusyhteistyön ja päivittäisen viestinnän sujuvuudesta. Tutkimuksen tulosten perusteella sekä varhaiskasvattajat että vanhemmat kokivat olevansa kokonaisuudessaan tyytyväisiä yhteiseen kasvatusyhteistyöhön, mutta molemmista osapuolista huomattava osa koki olevansa vähän tietoisia lapsen omista kokemuksista niin kotona kuin varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvattajien ja vanhempien välisissä päivittäisissä tapaamisissa yhteinen vuorovaikutus ja viestintä eivät aina toteudu. (Drugli & Undheim 2012, 51 & 64.)

Kasvatusyhteistyötä pidetään ensisijaisesti lapsikeskeisenä, johon vanhemmat osallistuvat jakaessaan varhaiskasvattajien kanssa lapseen liittyviä asioita ja hänen toimintaansa (Alasuutari 2003, 168). Varhaiskasvattajien on tärkeää löytää vanhempien kanssa yhteiset keinot, joilla vastuu lapsen kasvattamisesta voidaan jakaa (Drugli & Undheim 2012, 51). Yhteisesti jaetussa kasvatustehtävässä yhdistyvät ammattikasvattajien sekä vanhempien omat asiantuntijuudet ja erilaiset tiedot lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä (Poikonen & Lehtipää 2009, 81). Kasvatusyhteistyössä olennaista on varhaiskasvattajan tapa tuoda omat tietonsa, taitonsa, osaamisensa ja ymmärryksensä vanhemman ja lapsen käytettäväksi. Erityisen huomion kohteena on vanhemman oman lapsensa tuntemus ja vanhemman saama kuulluksi, keskustelluksi, vastaanotetuksi sekä arvioiduksi tulemisen kokemus vuorovaikutuksessa varhaiskasvattajien kanssa. Dialogi mahdollistaa vuorovaikutuksessa aidon vuoropuhelun osapuolten välille, jossa jokaisen omille ajatuksille annetaan tilaa sekä ne tulevat näkyväksi ja kuulluksi. Varhaiskasvattajan ja vanhemman välinen dialogi mahdollistaa heidän välilleen syntyvän tunneliittymisen ja yhteisöllisyyden kokemuksen liittyen lapsen asioihin ja kasvatustilanteeseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 19, 38 & 40.)

Lapsen kasvatuksessa kummankin osapuolen asiantuntijuuden kunnioittaminen sekä aikuisten tasavertaisuuden toteutuminen ovat edellytyksenä kasvatusyhteistyölle (Poikonen & Lehtipää 2009, 73). Vanhemman näkökulmasta kasvatusyhteistyön rakentuminen

tasavertaiseksi ja rinnakkaiseksi suhteeksi ehkäisee yhteistyöhön liittyviä ongelmia (Alasuutari 2003, 114). Tiilikan (2005) mukaan tasavertainen ja vuorovaikutukseen perustuva suhde vaatii kuitenkin aikaa ja pitkäjänteisyyttä. Vasta yhteistyön tuloksena vanhempien kokemuksellinen tieto omasta lapsestaan saadaan varhaiskasvattajien käyttöön. (Tiilikka 2005, 172.) Vanhemmat antavat jo varhaiskasvatuksen aloitusvaiheessa varhaiskasvattajille tietoa lapsensa tarpeista, jolloin myös kasvatusyhteistyö alkaa rakentua. Vanhempien ja varhaiskasvattajien välistä suhdetta punnitaan sen kautta, pystyvätkö varhaiskasvattajat reagoimaan ja vastaamaan lapsen tarpeisiin ja vanhempien toiveisiin. (Toivonen 2017, 45.)

3 VARHAISKASVATUKSEN ALOITUS

3.1 Lapsen varhaiskasvatukseen siirtymisen merkitys koko perheelle

Lapsen kasvunpolkuun sisältyy merkittäviä elämänmuutoksia, joita ovat lapsen siirtyminen kotoa varhaiskasvatukseen, siellä ikäryhmistä toiseen siirtymiset sekä lapsen siirtymät esiopetuksen kautta perusopetukseen. Yhteiskunnan tasolla lapsen siirtymä- ja muutosprosesseja tukevat ja ohjaavat varhaiskasvatustilain (540/2018), Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018), Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014) sekä koulun aloitusvaiheessa Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014) ja perusopetuslaki (628/1998). Näiden asiakirjojen yhteisenä tavoitteena on tukea lapsen eheää kasvunpolkua elinikäisen kasvun ja oppimisen prosessissa. Lasten perhekokemukset ja sosiaalinen sopeutuminen uuteen kasvuympäristöön ovat riippuvaisia vanhemman ja lapsen välisestä vuorovaikutussuhteesta. Vastavuoroisesti uuden kasvuympäristön tulee etukäteen valmistautua lapsen ja hänen perheensä vastaanottamiseen. (Karikoski & Tiilikka 2017, 78.) Tämä vaatii aikuisilta samalla aallonpituudella olemista heidän tukiessa lasten siirtymävaiheita (Fabian 2007, 4). Varhaiskasvatuksen paikan ja muodon valinnan taustalla voi olla vanhempien pitkä, jopa kuukausia kestävä harkintaprosessi (Karikoski & Tiilikka 2017, 80).

Varhaiskasvattajien ja vanhempien välisen kasvatusyhteistyön merkitys korostuu erityisesti lapsen siirtymävaiheissa, kuten lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 34). Varhaiskasvatuksen aloitus on aina hyvin merkittävä vaihe niin lapsen kuin koko perheen elämässä riippumatta siitä, minkä ikäisenä lapsi aloittaa varhaiskasvatuksen (Kaskela & Kekkonen 2006, 23). Pienen lapsen varhaiskasvatuksen aloitus tarkoittaa samalla myös koko perheen totutun arjen uudelleen järjestämistä sekä aikuisten että lasten kannalta. Arjen uudelleen järjestämisessä jokainen perheenjäsen joutuu sopeutumaan varhaiskasvatuksen, työelämän, perhe-elämän ja vapaa-ajan sekä muiden ympäristöjen asettamien aikarajojen ja odotusten sisään. (Kaskela & Kekkonen 2006, 13.) Sopeutumista vaaditaan pienen lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa sekä lapselta että vanhemmilta (Toivonen 2017, 57).

Niin vanhemmat kuin lapsi kokevat monenlaisia tunteita lapsen siirtyessä kodista varhaiskasvatukseen (Kaskela & Kronqvist 2012, 22). Monelle vanhemmalle aiheuttaa huolta heidän lapsensa pärjääminen kodin ulkopuolisessa hoidossa. Lisäksi jännitystä

saattaa herättää vanhemman ja lapsen varhaiskasvattajien välisen suhteen ja yhteistyön rakentamisen prosessi. (Laaksonen 2017, 44–45.) Varhaiskasvattajien tulee aktiivisesti tehdä työtään näkyväksi vanhemmille lapsen tarpeita, luottamuksen rakentumista ja varhaiskasvatuksen rutiineja koskien (Dalli 1999, 64). Vanhemman tulkinta lapsen viihtymisestä varhaiskasvatuksessa ja tunne siitä, että lapsi tulee huomioituksi ja hyväksytyksi yksilönä, tuovat varmuutta siihen, että lapsen pystyy jättämään huoletta varhaiskasvatukseen kokonaisen päivän ajaksi. (Rutanen & Laaksonen 2020, 361–362.) Lasta ympäröivien aikuisten tulee ottaa huomioon siirtymissä lapsen yksilölliset tarpeet ja toiveet sekä niiden tukeminen ja huomioiminen, sillä ne ovat merkittäviä siirtymän sujuvuuden ja lapsen kehityksen kannalta (Brooker 2008, 4 & 55).

Dallin (2002) tutkimuksessa niin äidit kuin varhaiskasvattajat määrittelevät vuorovaikutussuhteitaan toisiinsa sekä lapseen ja pohtivat omia roolejaan ja niiden vaikutusta lapsen omaan kokemukseen aloittaessa varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvattajat kokevat ammatillisena roolinaan olla äidin avustajana lapsen kasvatuksessa. Äidit sen sijaan pohdiskelevat omaa rooliaan ihanteellisen kotiäitiyden ja lastenhoidon välillä. Lapsen varhaiskasvatuksen aloitus herättää äideissä monenlaisia tunteita positiivisesta odotuksetunteesta ja lapsen varhaiskasvatuksen kehityksellisistä hyödyistä toisinaan huoleen uudenlaisesta ja tuntemattomasta asiasta. Äidit pohtivat, tekevätkö he oikein jättäessään lapsensa toisen ihmisen hoitoon, johon täytyisi vain luottaa. (Dalli 2002, 85 & 89.) Lapsen siirtyessä varhaiskasvatukseen äidit kokivat roolinaan olla lapsensa tukena sekä turvanantajana. Äidit pitivät varhaiskasvattajan rinnalla kulkemista merkittävänä tekijänä mahdollistaakseen lapsellensa tarvittavan tuen varhaiskasvatuksen aloituksessa. Äidit kokivat olevansa itse lähinnä epävarmoja, haavoittuvaisia ja toisinaan voimattomia. Varhaiskasvatuksen ammattilaisilla on erityisesti merkittävä rooli ja vaikutus siihen, miten sekä lapset että äidit kokevat varhaiskasvatuksen aloituksen. (Dalli 2002, 85, 92 & 98.)

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on myös turvata lapsen mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 3 §). Keskeisiä tekijöitä lapsen siirtyessä varhaiskasvatukseen ovat kasvatusyhteistyön lähtökohtien luominen vanhempien ja varhaiskasvattajien välille sekä lapsen turvallisesta siirtymästä ja hänen kiintymyssuhteistaan huolehtiminen (Karikoski & Tiilikka 2017, 81). Lapsen tunnesuhde omaan vanhempaan on ensiarvoinen verrattuna muihin aikuissuhteisiin. Lasten ja vanhempien välisen vuorovaikutussuhteen kannattelu on ensiarvoista etenkin lapsen aloittaessa ensimmäisen kerran varhaiskasvatuksessa kuin myös pienten, alle kolmivuotiaiden lasten

kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 23.) Lapsen suhdetta hänelle tärkeisiin ihmisiin tulee tukea, koska läheiset suhteet luovat tärkeimmän kontekstin lapsen kehitykselle (Kaskela & Kronqvist 2012, 15).

Varhaiskasvatuksessa erilaisten siirtymätilanteiden hoitaminen, kuten varhaiskasvatuksen aloitus, varhaiskasvatukseen tulo tai ryhmän vaihto vaikuttavat lapseen ja ovat täten lapsen kannalta merkittäviä. Siirtymätilanteet vahvistavat lapsen omaa selviytymisen kokemusta ja luottamusta aikuiseen varhaiskasvattajan ollessa lapselle turvallinen ja läsnä oleva aikuinen sekä vahvistaessa lapsen ja vanhemman välistä suhdetta. Varhaiskasvatukseen tulon liittyy myös lapsen erokokemus vanhemmasta, jolloin hän tarvitsee luottamusta ja tukea vanhemman paluusta. Lapsen omien vanhempien ikävöinti kuvaa usein ensisijaisen suhteen tärkeyttä, josta on hyvä kertoa myös lapsen vanhemmille. (Kaskela & Kekkonen 2006, 23 & 43.) Lapsen sopeutumista varhaiskasvatukseen voi helpottaa esimerkiksi muistuttamalla siitä, mitä vanhemmat tekevät päivän aikana ja milloin he tulevat hakemaan lasta. Myös erilaiset kuvat lapsen perheestä tai kodista muistuttavat esineet voivat tuoda lapselle turvaa. (Brooker 2008, 54.) Lapsen ollessa pieni hän tarvitsee myös enemmän varhaiskasvattajan tarjoamaa kannattelua kuin yli kolmevuotias lapsi (Kaskela & Kronqvist 2012, 16). Varhaiskasvatukseen on jatkuvasti kehitelty erilaisia käytäntöjä liittyen lapsen tapaan ylläpitää varhaiskasvatuksen aikana mielikuvaa omasta vanhemmastaan (Kaskela & Kekkonen 2006, 23).

Varhaiskasvattajien ja vanhempien välisessä kasvatusyhteistyössä jaettuun kasvatusvastuuseen kuuluu osana vanhempien osallisuus ja sen tukeminen. Lapsen siirtymävaiheissa erityisenä haasteena on pidetty vanhempien aktiivisen osallisuuden toteutumista. Lapsen ensimmäisissä kasvatus- ja hoitosuhteen aloitus- ja alkuvaiheissa vanhemmat ovat kuitenkin aktiivisimpia ja osallistuvampia, jonka kautta on mahdollista tukea samalla vanhempien osallisuutta myös lapsen myöhemmissä siirtymävaiheissa. (Karikoski & Tiilikka 2017, 94.) Lapsen varhaiskasvatuksen ensimmäisten viikkojen aikana vanhempien mukanaolo tukee lapsen turvallista tutustumista uuteen kasvuympäristöön (Kaskela & Kronqvist 2012, 12). Siirtymien haasteiden ja varhaiskasvatukseen aloitusta tukevien toimintamallien tunnistaminen on tärkeää, jotta lapsen siirtymää osataan tukea oikealla tavalla (Soini ym. 2013, 9). Siirtymän huolellinen ja yksilöllinen suunnittelu on tärkeää myös lapsen hyvän kiinnittymisen kannalta uuteen ryhmään (Brooker 2005, 45 & 55).

Lapsella on myös erilaisia toimintatapoja ja lapsi käyttäytyy varhaiskasvatusympäristössä eri tavoin kuin kotona. Varhaiskasvattajat ja vanhemmat saavat syvällisemmän ja monipuolisemman käsityksen lapsesta toimijana eri kasvatusympäristöissä, kun lasten

kokemuksia kuullaan ja välitetään molemmille osapuolille. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25.) Uusien kasvatusyhteisöjen ja toimintaympäristöjen kohtaamisessa lapsen on määritettävä omaa identiteettiään, toimijuuttaan sekä valmiuksiaan uudelleen suhteessa yhteisön ja toimintaympäristön asettamiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin (Karila ym. 2013, 53). Varhaiskasvatukseen siirtyessään lapsi saattaa ensimmäisiä kertoja kohdata myös erilaisia sääntöjä ja aikatauluja, jotka voivat olla erilaisia kuin kotona (Amerijckx & Humblet 2015, 5). Lapsen on tärkeää oppia varhaiskasvatukseen kuuluvat rutiinit ja miten eri tilanteissa kuuluisi toimia, jotta hän sopeutuisi mahdollisimman hyvin varhaiskasvatukseen sekä saisi tunteen kontrollista ja kuulumisesta. Arjen tulisi olla tarpeeksi ennustettavaa tarjotakseen turvallisuuden tunteen lapselle, mutta myös joustavaa, jotta voidaan huomioida lasten yksilölliset tarpeet. Lapset tulisi huomioida riittävän yksilöllisesti ja kunnioittaa heidän erityispiirteitään. (Brooker 2008, 45 & 53.) Lapsen siirtymää tukevat myös lapsen kokemusten jatkuvuus kotihoidon ja varhaiskasvatusympäristön välillä sekä johdonmukaiset toimintatavat (Fabian 2007, 10).

Lapsella usein ensimmäinen koettu siirtymävaihe vaikuttaa myös myöhempien siirtymävaiheiden onnistumisiin, joita tapahtuu läpi elämän. Tämän vuoksi on merkityksellistä, että ensimmäinen siirtymä koetaan oikeaan aikaan ja sujuvasti, jotta lapsi saa luottamuksen kokemuksen selviytyä tulevista siirtymävaiheista. Lähtökohtaisesti lapsen ympärillä olevien aikuisten on ymmärrettävä miten eri siirtymätilanteiden tuoma muutos vaikuttaa yksilöllisesti lapseen. Lapsilla on erilainen kyky selviytyä ja reagoida uusiin tilanteisiin. (Fabian 2007, 4.) Lapselle jokainen siirtymävaihe luo myös erilaisia kehityksellisiä haasteita, joihin vaikuttavat muun muassa varhaiskasvatuksen ammattilaisten vaihtuudet sekä kasvatustyön haasteet (Karikoski & Tiilikka 2017, 94).

Lapsen elämään tulee uusia aikuisia ja lapsia varhaiskasvatuksen aloituksen myötä, mikä tekee tästä yhden lapsen elämän suurimmista muutoksista. Yksi tärkeimmistä asioista siirtymässä kotihoidosta varhaiskasvatukseen on lapsen ja häntä siellä hoitavan varhaiskasvattajan välinen suhde. (Brooker 2008, 4 & 42–43.) Lapsen itsenäisyyden sekä kuulumisen ja pätevyyden tunteet syntyvät suurelta osin vuorovaikutuksessa varhaiskasvattajiin ja vertaisiin, mitä myös onnistunut siirtymä tukee. Lapsesta tulee onnistuneen siirtymän myötä aktiivinen jäsen uudessa toimintaympäristössään. (Soini ym. 2013, 8–10.)

3.2 Varhaiskasvatuksen aloituksen tutustumis- ja sopeutumisjakso

Koko perheellä on oikeus tutustua etukäteen uuteen kasvuympäristöön, ryhmään ja toimintaan sekä tavata tulevat varhaiskasvattajat, mitkä helpottavat erityisesti lapsen tuntemuksia siirtyä jo tuttuun ympäristöön (Karikoski & Tiilikka 2017, 93). Vanhempien tutustumiskäynnistä tulevaan varhaiskasvatuspaikkaan on mahdollista tehdä ehdotus lapsen varhaiskasvatuspaikan vahvistamisen tiedon yhteydessä (Kaskela & Kekkonen 2006, 41). Varhaiskasvatuspaikan esittely on hyödyllistä aloituksen kannalta, koska on luonnollista, että huoltajat ovat kiinnostuneita siitä, mihin varhaiskasvatuspaikkaan lapsi olisi mahdollisesti menossa varhaiskasvatuksen alkaessa (Laitinen & Markkanen 2018, 44).

McIntyre (2007) ja hänen kollegansa ovat tutkineet vanhempien osallistumista yhdessä varhaiskasvattajien kanssa varhaiskasvatuksen aloitukseen ja siihen liittyvään suunnitteluvaiheeseen. Lasten vanhemmat kokivat haluavansa olla aktiivisessa roolissa lapsen siirtymän suunnittelussa. Lapsen vanhempien omaa motivaatiota osallistua siirtymävaiheen suunnitteluun varhaiskasvattajien kanssa pidetään merkittävänä mahdollisuutena luoda pohja kasvatusyhteistyölle. Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa vanhemmat kokevat erityisen tärkeäksi saada lisää tietoa siirtymävaiheesta, tulevasta varhaiskasvatuspaikasta, varhaiskasvattajista sekä varhaiskasvatuksen koulutuksesta ja osaamisesta. (McIntyre ym. 2007, 86.)

Lapsi käy yhdessä vanhemman kanssa tutustumassa tulevaan varhaiskasvatuspaikkaan varhaiskasvattajien kanssa sovitun aikataulun mukaisesti, jossa ryhmiin tutustutaan lyhyiden vierailujen mukaisesti (Raision kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 45). Koko perheen yhteisestä tutustumisajasta tulevaan varhaiskasvatuspaikkaan sovitaan aloituskeskustelussa (Poikonen & Lehtipää 2009, 82). Vanhempien on usein myös helpompaa tulla tutustumaan yhdessä lapsensa kanssa varhaiskasvatuspaikkaan, kun aloituskeskustelu on pidetty (Kaskela & Kronqvist 2012, 12). Tutustumiskäynti varhaiskasvatuspaikkaan tehdään lapsen yksilöllisen tarpeen mukaisesti riittävän monta kertaa (Raision varhaiskasvatuksen esite 2011–2012, 5). Varhaiskasvatuksessa riittävän pitkällä tutustumisjaksolla turvataan erityisesti pienten lasten läheisen kasvattajasuhteen luominen sekä turvallinen aloitusvaihe (Karikoski & Tiilikka 2017, 93). Varhaiskasvattajien, vanhempien ja lasten välinen tutustuminen sekä tutustuminen varhaiskasvatukseen auttaa lasta ja perhettä sopeutumaan paremmin varhaiskasvatukseen ja tu-

kee lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta (Laitinen & Markkanen 2018, 39). Tutustumiskäyntien aikana lapselle mahdollistetaan myös rauhallinen tutustuminen ja sopeutuminen uuteen ympäristöön (Laaksonen 2017, 65).

Sopeutuakseen varhaiskasvatukseen lapsi tarvitsee aikaa noin kuusi kuukautta, jolloin lapsen oma käytös on sekä varhaiskasvatuksessa että kotona tasaisempaa. Toiset lapset voivat reagoida muutokseen myös viiveellä, jolloin lapsen tasaisesti alkanut varhaiskasvatustaival voi vaikeutua uudelleen muutamassa kuukaudessa. (Raision varhaiskasvatuksen esite 2011–2012, 3.) Lapsen siirtyessä kotoa varhaiskasvatukseen asteittain ja vaiheittain tukee lapsen jatkuvuuden tunteen säilymistä (Kaskela & Kekkonen 2006, 43). Lapsen siirtymä- ja sopeutumisvaiheessa varhaiskasvatukseen on erityisen merkittävää huomioida lapsen omien tunnereaktioiden ilmaisu ja niiden vaikutus sosiaalisiin vaihtoihin. Taaperoiden positiivisen ja kielteisen mielialan ja reaktioiden esiintymistä on tutkittu uuteen hoitoympäristöön sopeutumisen yhteydessä, jossa lasten todettiin olevan mieleltään positiivisempia, kun he olivat aktiivisesti ja vastavuoroisesti olleet vuorovaikutuksessa niin varhaiskasvattajien kuin ikätovereidensa kanssa sekä tutkineet enemmän ympäristöään. Lapsen siirtyessä ja sopeutuessa varhaiskasvatukseen varhaiskasvattajien vuorovaikutuksen laadun merkitys korostuu erityisesti arvioidessa ja vastatessa lapsen mahdollisiin hädän osoittamisen merkkeihin. (Datler ym. 2012, 447–448.) Myös perheen taloudellisilla resursseilla on todettu olevan vaikutusta lapsen siirtymätilanteisiin ja niiden kokemuksiin. Siirtymätilanteissa mahdollisesti ilmeneviin haasteisiin suurempi riski on vähemmän taloudellisia resursseja omaavien perheiden lapsilla. (McIntyre ym. 2007, 87.)

Tutustumiskäynnillä tehdään yhteisesti myös varhaiskasvatussopimus, jossa on tärkeät tiedot lapsesta ja yhteystiedot sekä sovitaan palvelun tarpeesta. Varhaiskasvattajien ja vanhempien välinen vuoropuhelu onkin perustana lapsen varhaiskasvatuksen sopeutumisvaiheen alkamiselle. (Raision varhaiskasvatuksen esite 2011–2012, 4–5.) Vanhempien tuntiessa lapsensa parhaiten, on tutustumisen ja aloitusvaiheen kannalta tärkeää saada heiltä tietoja lapsesta (Laitinen & Markkanen 2018, 51). Tutustumiskäynnillä varhaiskasvattajan ymmärrys lapsesta lisääntyy ja varhaiskasvattaja saa tietoa lapsen omi- naisesta tavasta toimia (Kaskela & Kekkonen 2006, 42). Varhaiskasvattajan tutustuminen etukäteen perheeseen tukee myös lapsen vastaanottamista varhaiskasvatukseen (Kaskela & Kronqvist 2012, 12).

Vanhempien tutustumisella etukäteen lapsen tulevaan varhaiskasvatuspaikkaan on merkityksellinen vaikutus lapseen, koska vanhempien tuntemukset luottamuksesta ja turvallisuudesta välittyvät myös lapselle (Kaskela & Kronqvist 2012, 12). Lapsen tuntiessa olonsa turvallisesti varhaiskasvatuspaikassa hän uskaltaa leikkiä ja toimia rauhassa sekä voi luottaa ympärillä oleviin aikuisiin (Raision varhaiskasvatuksen esite 2011–2012, 4). Lastaan tukeakseen huoltajilla on velvollisuus myös keskustella lapsen kanssa varhaiskasvatuksen aloituksesta (Laitinen & Markkanen 2018, 41). Lapselle niin vanhempien kuin varhaiskasvattajien antama tuki on edellytyksenä lapsen asettumiselle ja sopeutumiselle varhaiskasvatukseen. Lapsen asettuminen varhaiskasvatukseen, kiintyminen varhaiskasvattajaan sekä turvallisuuden kokeminen on helpompaa varhaiskasvattajan ollessa sensitiivinen ja ymmärtäväinen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43 & 44.) Yhteistyö varhaiskasvatuksen aloituksen yhteydessä edistää lapsen sopeutumisen lisäksi myös henkilökunnan ja huoltajien välistä myöhempää yhteistyötä (Laitinen & Markkanen 2018, 51–52).

Tutustumista ajatellen vanhemman ja varhaiskasvattajan ensimmäistä kohtaamista pidetään myös erityisen tärkeänä (Laaksonen 2017, 64). Varhaiskasvattajan ja koko perheen ensimmäisessä tapaamisessa luodaan erityisesti myönteistä kasvatusyhteistyön ja luottamuksen pohjaa (Kaskela & Kronqvist 2012, 12). Laaksosen (2017) tutkimuksessa todetaan tutustumiskäynneillä olevan merkitystä niin lapselle kuin äidille. Äidit kokivat tutustumisen aikana nähneensä varhaiskasvatuspaikan ja siinä toimivien varhaiskasvattajien tavat toimia. (Laaksonen 2017, 46.) Laaksosen ja Rutasen (2020) tutkimuksessa kävi ilmi tutustumiskäyntien merkitys erityisesti äideille suhteiden ja luottamuksen rakentamisen näkökulmasta. Äideille oli näiden käyntien aikana tarjoutunut mahdollisuus havainnoida varhaiskasvatuksen arkea sekä lapsensa toimintaa uudessa tilanteessa. Äidit myös tarkastelivat varhaiskasvatuksen arjen vastaavuutta heidän odotuksiinsa ja ajatuksiinsa liittyen hyvään hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen. (Laaksonen & Rutanen 2020, 358.)

3.3 Aloituskeskustelu varhaiskasvattajan ja huoltajan välillä

Varhaiskasvatuksessa ammatillisten keskustelujen merkitys on jäänyt vähemmälle huomiolle ja varhaiskasvatuksen arjessa keskusteluja pidetään jopa itsestään selvänä asiana, jolloin niiden merkitystä ammatillisena toimintana ei välttämättä edes tunnisteta ilman tietoista huomiota. Lapsi kasvaa ja kehittyy erilaisissa yhteisöissä, joissa lapsen

kasvatus toteutuu pedagogisen sekä kasvatuksellisen vuorovaikutuksen kautta. Lasten ja aikuisten arki on eri keskustelujen täyttämää, jonka vuoksi vuorovaikutussuhteissa käydyt keskustelut ovat merkittävässä asemassa. Varhaiskasvatuksessa keskustelut ja kohtaamiset voivat olla luonteeltaan lyhytkestoisia kohtaamisia arjessa tai ennalta sovit-
tuja tapaamisia erityisen asian selvittämiseksi. (Nummenmaa & Karila 2011, 11 & 13.) Eri keskustelujen yhteisenä tavoitteena on aina lapsen kehityksen ja kasvun tukeminen inhimillisen toiminnan eri alueilla eli varhaiskasvatuksen perustehtävän toteuttaminen. Varhaiskasvatuksessa ammatillisissa keskusteluissa ja niiden merkityksessä korostuu kasvatusvuorovaikutus ja keskustelujen perustana on toimiva ammatillinen vuorovaiku-
tussuhde, joka mahdollistaa dialogisen vuorovaikutuksen. (Nummenmaa & Karila 2011, 16 & 47.)

Varhaiskasvatuksessa pidetyt eri tapaamiset ja keskustelut varhaiskasvattajien ja van-
hempien välillä luovat perheiden näkökulmasta toisiinsa johdonmukaisen jatkumon (Kas-
kela & Kekkonen 2006, 46). Varhaiskasvattajien ja vanhempien välisissä keskusteluissa
käsitellään yhteisesti lapselle ominaisia tapoja sekä hänen kehitystään. Lapsen ympärillä
olevilla aikuisilla on arvokasta tietoa lapsesta ja yhteistyön lähtökohtana on toimia lapsen
parhaaksi. Lapsen vanhemmilla on pitkäaikaista ja kokonaisvaltaista tietoa lapsen yksi-
löllisestä kehityksestä, kun taas varhaiskasvattajilla on tietoisuus lapsen yleisen kehityk-
sen lainalaisuuksista ja toiminnoista. (Onnismaa 2010, 165.) Varhaiskasvattajien ja van-
hempien välisten keskustelujen rakentuessa yhteisten kysymysten sekä pohdintojen ää-
relle liittyen lapsen kasvatukseen mahdollistavat tasapuolisemman ja kunnioittavamman
vuorovaikutuksen verrattuna varhaiskasvattajan ohjaavaan tapaan kohdata vanhemmat
(Alasuutari 2006, 90). Varhaiskasvattajat ja vanhemmat toimivat myös toistensa voima-
varana jakaessaan toisilleen lapsesta yhteistä tietoa (Karikoski & Tiilikka 2017, 94). Yh-
teisen hoitosuhteen luomisessa on erityisen tärkeää kuunnella ja ottaa huomioon van-
hempien omat odotukset ja toiveet (Onnismaa 2010, 165).

Aloituskeskustelu on perustana varhaiskasvattajien ja vanhempien välisten kasvatus-
keskustelujen alkamiselle (Poikonen & Lehtipää 2009, 82). Varhaiskasvatuksen aloitus-
keskustelu käydään ennen lapsen aloittaessa ensimmäistä kertaa varhaiskasvatuksessa
(Kaskela & Kronqvist 2012, 12). Aloituskeskusteluun osallistuu perheestä ainakin toinen
vanhemmista usein lapsen kanssa ja sen pitämisestä on vastuussa lapsen tulevan lap-
siryhmän varhaiskasvattaja joko yksin tai yhdessä työkaverin tai varhaiskasvatuksen joh-
tajan kanssa (Kaskela & Kekkonen 2006, 42). Se on mahdollista toteuttaa joko lapsen
tulevassa varhaiskasvatuspaikassa tai sovittaessa perheen kotona, jolloin annetaan

vanhemmille myös tarvittava aika valmistella lastaan varhaiskasvatukseen pariin (Kaskela & Kronqvist 2012, 12). Lapsen ja vanhempien kannalta omaa kotia on pidetty usein luontevimpana ja turvallisimpana paikkana järjestää ensimmäinen tapaaminen tutustumiselle. Tuttu ympäristö tukee vanhempia ilmaisemaan omia pelkoja, toiveita ja odotuksia liittyen varhaiskasvatukseen ja koti luo lapselle turvallisuuden tunteen tutustuessa vieraaseen aikuiseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41–42.) Varhaiskasvattajalle muodostuu aloituskeskustelun yhteydessä tuntuma siitä, minkälainen lapsi varhaiskasvatukseen on tulossa. Varhaiskasvatuksen aloituksessa varhaiskasvattajan muodostama sensitiivinen ja kuuleva suhde lapseen on pohja koko lapsen varhaiskasvatuksen jatkumolle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 42–43.)

Raision varhaiskasvatuksessa aloituskeskustelu on tapana käydä ilman lasta varhaiskasvattajan ja vanhemman välillä (Raision varhaiskasvatuksen esite 2011–2012, 4). Aloituskeskustelussa varhaiskasvattaja tiedottaa vanhempia varhaiskasvatuspaikan käytännöistä ja tavoista, kun taas vanhemmat kertovat lapsestaan tietoja varhaiskasvattajalle (Raision kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 45). Vanhempien lapsestaan kertomat asiat liittyvät muun muassa lapsen ruokailu- ja unitottumuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja suhtautumisesta haastaviin tunteisiin. Vanhempi voi kertoa varhaiskasvattajalle myös vanhemmuudesta ja omista toivomuksista kasvatusyhteistyölle. (Raision varhaiskasvatuksen esite 2011–2012, 4.)

Perheet ja varhaiskasvattajat sopivat yhteisesti myös erilaisista käytännön asioista lapsen tarpeiden mukaisesti (Laaksonen & Rutanen 2020, 358). Aloituskeskustelussa lapsen mahdollisesta aikaisemmasta varhaiskasvatussuunnitelman tiedonsiirrosta sovitaan yhteisesti (Raision kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 45). Varhaiskasvattajan ja vanhemman väliset yhteisesti sovitut asiat ja järjestelyt aloituskeskustelussa auttavat koko perhettä tulevassa muutostilanteessa (Kaskela & Kekkonen 2006, 43). Aloituskeskustelun yhteydessä perhe saa kotiin vietäväksi myös Raision varhaiskasvatussuunnitelman esitteen, josta perhe saa lisää tietoa varhaiskasvatuksen tavoitteista, yhteistyöstä huoltajien ja muiden tahojen kanssa sekä pedagogisen toiminnan sisällöstä (Raision kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 45).

Aloituskeskustelussa varhaiskasvattajien ja vanhempien välille on tavoitteena luoda luottamuksellinen ja avoin suhde, joka kattaa kaiken lasta ja hänen kehitystään koskevat asiat (Raision varhaiskasvatuksen esite 2011–2012, 3). Aloituskeskustelun toteuttamisessa toimitaan aina kasvatusyhteistyön periaatteiden mukaisesti, joihin kuuluvat perhettä kunnioittava, kuuleva, yhteistä dialogia ja luottamusta rakentava tapa (Kaskela &

Kekkonen 2006, 42). Aloituskeskustelun lähtökohtana on antaa vanhemmille kuulluksi tulemisen kokemus liittyen heidän kertomiin ajatuksiinsa varhaiskasvatuksen toiveista, odotuksista sekä peloista (Kaskela & Kronqvist 2012, 12). Varhaiskasvattajan ollessa myönteinen ja suhtautuessa avoimesti koko perheeseen mahdollistaa vuorovaikutuksessa tilan tunteiden läsnäololle ja perheen monenlaiselle puheelle (Kaskela & Kekkonen 2006, 45). Lapsen voimakkaat tunnereaktiot välittyvät useimmiten kotona kuin varhaiskasvatuksessa, koska lapsi tuntee olonsa turvallisiksi (Raision varhaiskasvatuksen esite 2011–2012, 3). Varhaiskasvattajan osoittama myötätuntoinen kannattelu kuin myös erokokemuksen kuuleva suhtautuminen on merkittävää sekä lapselle että vanhemmalle (Kaskela & Kekkonen 2006, 43).

4 KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT

4.1 Toimintaympäristön kuvaus ja kohderyhmä

Kehittämistyömme toimeksiantajana oli Lapiokujan lastentarha, joka on kunnallinen varhaiskasvatuspaikka. Siellä on tällä hetkellä yhteensä 15 työntekijää ja 75 lasta. Lapiokujassa varhaiskasvatuspaikkoja on kokonaisuudessaan yhteensä 66–75 lapselle. Lapset on jaettu neljään eri ryhmään, joita ovat Peukaloiset 1–2-vuotiaat, Siilinpesä 3–4-vuotiaat, Tuulenpesä 3–6-vuotiaat ja Hiirenkolo 3–6-vuotiaat. Lasten esiopetus on suunnattu järjestettäväksi Konsan ja Ihalan kouluissa. Lapiokujan lastentarhan lapsista suurin osa on suomalaisia ja maahanmuuttajataustaisten lasten määrä on suhteessa koko lapsilukumäärään nähden alhainen. Lapiokujan lastentarhalla on myös erikseen aloituskeskustelussa monikulttuurisuusosio, jota käytetään maahanmuuttajataustaisten perheiden aloituskeskustelussa. Kehittämistyömme koski suomalaistaustaisten lasten aloituskeskustelulomakkeen kehittämistä, jolloin keskityimme aloituskeskustelulomakkeen kehittämiseen ilman monikulttuurisuusosiota. Aloituskeskustelulomake on käytettävissä sekä alle kolmevuotiaiden että yli kolmevuotiaiden lasten aloituskeskustelussa. Kehittämistyömme kohderyhmänä olivat viimeisimpänä varhaiskasvatuksessa aloittaneet lapset ja heidän perheensä.

Lapiokujan lastentarha sijaitsee Raisiossa Ihalan asuinalueella luonnon läheisyydessä. Varhaiskasvatuspaikan piha-alue on laaja, joka on aidattu ja jaettu eri kokoihin piha-alueisiin. Pienempi piha-alue on tarkoitettu pienten, alle kolmevuotiaiden lasten käytettäväksi aamu- ja iltapäivän ulkoilulle. Varhaiskasvatuksessa on käytössä myös oma kenttä sekä lähellä oleva metsä, jotka tukevat lasten monipuolista liikkumista vaihtelevassa maastossa. Raision varhaiskasvatuksessa toteutetaan myös ulkoilmapedagogiikkaa sekä Lapiokujan lastentarha on myös mukana Ilo kasvaa liikkuen ohjelmassa.

Lapiokujan lastentarhan arvoina toimivat yksilöllisyys, turvallisuus, avoimuus ja luottamuksellisuus, oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus sekä kiireettömyys (Lapiokujan lastentarhan varhaiskasvatussuunnitelma 2015, 3). Koko Raisiossa työskentelevä henkilöstö on sitoutunut pienryhmätoimintaan, jonka avulla mahdollistetaan lasten tarpeiden huomioiminen, lasten ajatusten kuuleminen ja heidän kanssa keskusteleminen sekä oppimistilanteiden järjestäminen (Raision kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019,

26). Lapiokujan lastentarhan jokaisessa ryhmässä toteutetaan pienryhmätoimintaa sekä sisä- että ulkotoiminnassa, jossa lapsimäärä vaihtelee toiminnan mukaisesti.

Lapiokujan lastentarhassa varhaiskasvatusta toteutetaan ja järjestetään opetushallituksen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) mainitun inklusion periaatteiden mukaisesti. Lapiokujan lastentarhassa on myös erityistä tukea tarvitsevia lapsia, joiden varhaiskasvatus mahdollistetaan ensisijaisesti järjestettäväksi tavallisissa ryhmissä muiden lasten kanssa. Lapsen tuen tarpeen mukaisesti ryhmään on myös mahdollista saada lapsi- tai ryhmäkohtainen avustaja. Raision varhaiskasvatuksessa jokaiselle varhaiskasvatuspaikalle on nimetty myös oma vastualueen erityisopettaja (Raision kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 78). Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja käy tiistaisin ja keskiviikkoisin Lapiokujan lastentarhassa kiertäen eri ryhmiä lasten tarpeiden mukaisesti. Jokaisessa ryhmässä käytetään lasten kielellisen ohjauksen ja ymmärryksen tukena kuvataukea sekä eri tukiviittomia.

Kyseisessä varhaiskasvatuspaikassa työskentelee Lapiokujan johtaja, varajohtaja, kuusi varhaiskasvatuksen opettajaa, kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja, kuusi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa, kaksi avustajaa, keittäjä ja siivoaja. Heillä on käytettävissään myös oma perhetyöntekijä. Kehittämistyömme yhteyshenkilönä toimii Lapiokujan varhaiskasvatuksen opettaja.

4.2 Kehittämistehtävä ja tavoitteet

Kehittämistehtävänä on usein jonkin konkreettisen toimintatavan, kehittämisideoiden tai tuotoksen luominen. Kehittämistehtävä määritellään tarkasti sen perusteella, mihin kehittämiseen pyritään. (Ojasalo ym. 2018, 32.) Kehittämistehtävänäimme oli luoda ja muokata uusi konkreettinen tuotos toimeksiantajallemme eli aloituskeskustelulomake Raision Lapiokujan lastentarhan käytettäväksi. Lomaketta käytetään varhaiskasvatuksessa työntekijöiden apu- ja työvälineenä huoltajien kanssa yhteisesti käytävässä aloituskeskustelussa ennen lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa tai vaihtaessa varhaiskasvatuspaikkaa. Kehittämämme aloituskeskustelulomake otetaan mahdollisesti käytettäväksi Lapiokujan lastentarhassa, kun lomake on pilotoinnin yhteydessä todettu työntekijöiden ja johtajan näkökulmasta toimivaksi sekä lomakkeen käyttöön on myönnetty virallinen lupa. Kehittämistehtävän tarkka määrittely ja mahdollisimman selkeiden mittarien rakentaminen tulosten myöhemmällä arvioinnille on kehittämistyön onnistumisen arvioinnin kannalta tärkeää (Ojasalo ym. 2018, 33).

Lomakkeen muokkaamisen ja kehittämisen tarpeet olivat lähtöisin Lapiokujan varhaiskasvatuksen työntekijöiltä, jotka kokivat lomakkeen uudistamisen tarpeelliseksi oman varhaiskasvatuksen työn laadun kannalta. Organisaatioissa ja muissa yrityksissä kehittämistyöllä pyritään usein luomaan omien ja ympäristön tarpeiden pohjalta uusia tuotteita, toimintatapoja, palveluja tai menetelmiä (Ojasalo ym. 2018, 11). Aloituskustelulomakkeen kehittämisen tavoitteena oli tarjota työntekijöille käyttäjäystävällisempi työväline, joka palvelisi paremmin heidän laadukasta työtänsä kysyttäessä varhaiskasvatuksen aloituksen kannalta merkittävimpiä ja olennaisempia asioita lapsesta ja perheestä. Lomakkeen uudistamisessa otimme huomioon työntekijöiden ilmaisemat yksilölliset mielipiteet lomakkeen sisällöstä ja rakenteesta, joita kysyimme koko kehittämisprosessin ajan lomakkeen lopullisen version muotoutumiseen saakka.

Keskustelimme yhteyshenkilöimme kanssa myös tärkeänä aloituskustelulomakkeen suunnittelussa ja sen uudelleen luomisessa otettavan huomioon varhaiskasvatuksessa viimeisimpänä aloittaneiden lasten huoltajien näkökulmat. Kysyimme valituilta huoltajilta heidän mielipiteitään ja ajatuksiaan erityisesti lomakkeen sisällöstä ja siinä keskusteltavista aihealueista, mitkä huomioimme jälleen lomakkeen uudelleen muokkaamisessa. Näin varmistimme uuden aloituskustelulomakkeen vastaavan paremmin niin työntekijöiden kuin myös perheiden tarpeita ja toiveita.

5 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS

5.1 Kehittämis- ja tiedonhakumenetelmät

Kehittämistyön tukena käytettäviä menetelmiä aletaan suunnittelemaan, kun kehittämisen tavoite on selvillä, kehittämistehtävä on tarkemmin määritelty ja lähestymistapaa on pohdittu. Kehittämistyössä voidaan hyödyntää moninaisia menetelmiä, joiden avulla saadaan erilaista ja monipuolista tietoa sekä ideoita kehittämistyön tekemiseen. Kehittämistyön menetelmien valinnassa ratkaisevinta on se, millaista tietoa kehittämiseen tarvitaan ja mihin tarkoitukseen tietoa aiotaan käyttää. Kehittämistyöhön liittyvään päätöksentekoon saadaan usein varmuutta käyttämällä rinnakkain useampia toisiaan täydentäviä menetelmiä. (Ojasalo ym. 2018, 40 & 104.) Kehittämistyön menetelmät voidaan jakaa myös keskustelua edistäviin, osallistaviin ja esittäviin menetelmiin sekä välineisiin (Salonen ym. 2017, 55). Käytimme kyseisestä jaottelusta eri metodeja, kuten dialogista keskustelua ja tiimityötä, erilaisia valmiita materiaaleja, kokeilevaa toimintaa, kyselylomaketta sekä teemahaastattelua.

Dialogisessa keskustelussa eri toimijoiden välillä käydään suoraa ja avointa keskustelua, jossa tavoitteena on saavuttaa yhteinen ymmärrys. Keskustelussa annetaan tilaa erilaisille näkemyksille ja tarkastellaan tilannetta yhteisesti. Dialogisessa keskustelussa mahdollistuu ihmisten motivaation, osaamisen ja luovuuden käyttö ja voidaan yhdessä löytää uusia toimintatapoja muuttuvassa ympäristössä. (Salonen ym. 2017, 61.) Kävimme dialogista keskustelua yhdessä kolmen varhaiskasvatuksen opettajan ja Lapiokujan johtajan kanssa kehittämistyömme aikana. Keskustelut liittyivät kehittämistyön yhteistyön käynnistämiseen, työntekijöiltä saamiimme kehitysideoihin koskien aloituskeskustelulomakkeen eri versioita, Lapiokujan toimintaympäristön läpikäymiseen ja saamaamme loppupalautteeseen. Kehittämistyön eri vaiheissa käydään toimijoiden välillä dialogista tai trialogista keskustelua sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, jossa arvioidaan toimintaa, annetaan vertaistukea sekä vastaanotetaan ja annetaan palautetta (Salonen 2013, 6). Tapaamiset järjestettiin etäyhteydellä Teams –kokouksen välityksellä. Olemme olleet tiiviisti yhteistyössä yhteyshenkilömme ja Lapiokujan johtajan kanssa myös sähköpostiviestinnän välityksellä, joka on mahdollistanut eri osapuolten ajan tasalla pysymisen kehittämistyöstä ja sen etenemisestä. Lisäksi olemme sopineet kaikki tapaamiset ja aikataulut sekä lähettäneet tekemämme materiaalit ja tuotokset sähköpostitse yhteyshenkilöllemme.

Hyödynsimme aloituskeskustelulomakkeen kehittämisessä myös valmiita materiaaleja ja dokumentteja, joka on yksi kehittämistoiminnan tiedonhankintamenetelmä. Kehittämistoiminta mahdollistaa näiden joustavamman käytön verrattuna tutkimustyöhön (Salonen ym. 2017, 23). Uuden aloituskeskustelulomakkeen kehittämisen pohjana käytimme Lapiokujan käytössä olevaa lomaketta, josta poimimme mielestämme olennaisimmat sekä tärkeimmät aihealueet ja kysymykset tulevaan lomakkeeseen. Kehittämistyömme ideoinnin pohjana käytimme lisäksi Keravan ja Vantaan kaupunkien omia aloituskeskustelulomakkeita, jotka erosivat konkreettisesti sekä toisistaan että Lapiokujan käyttämästä lomakkeesta niin ulkoasun kuin osittain sisällön suhteen. Eri aloituskeskustelulomakkeiden versioiden tarkastelu auttoi hahmottamaan ja muokkaamaan lomaketta yhä sopivammaksi sekä palvelevammaksi varhaiskasvatuksen aloituksen näkökulmasta. Kehittämässämme uudessa lomakkeessa säilytimme myös joitakin yksityiskohtia Lapiokujan lastentarhan nykyisestä lomakkeesta, kuten Raision kaupungin oman logon. Käytimme kehittämisen pohjana myös omia kokemuksiamme ja näkemyksiämme siitä, mikä on varhaiskasvatuksen aloituksen näkökulmasta olennaisinta ja mikä itseä varhaiskasvatuksen opettajan työssä palvelisi parhaiten. Olimme molemmat myös päässeet osallistumaan ja kuulemaan Turun kaupungin varhaiskasvatuksen aloituskeskustelun harjoittelujaksomme aikana, joka osaltaan tuki ymmärrystämme lomakkeen sisällöstä.

Kehittämämme aloituskeskustelulomake pilotoitiin eli sen toimivuus kokeiltiin käytännössä Lapiokujan varhaiskasvatuksen opettajien toimesta aidoissa varhaiskasvatuskeskusteluissa huoltajien kanssa. Kokeiluissa työntekijät saivat käytännön kokemuksen lomakkeen käytöstä ja mahdollisuuden tutustua uuden lomakkeen sisältöön. Aloituskeskustelussa myös huoltajille tarjoutui mahdollisuus muodostaa mielipiteensä aloituskeskustelulomakkeestamme ja antaa sen pohjalta palautetta heille suunnatun kyselylomakkeen kautta. Kokeilevan toiminnan osana voidaan hyödyntää myös pilotointia, jossa toimintaa kokeillaan ensin tietyssä ympäristössä ja myöhemmin laajemmista toimintaympäristöissä. Sen avulla kehitetyn palvelun tai tuotoksen käytännön toimivuus voidaan selvittää. Pilotoinnin yhteydessä kerätään palautetta, jonka pohjalta tuotosta voidaan jatkokehittää ennen sen laajempaa käyttöönottoa. (Toikko & Rantanen 2009, 99 & 101.)

Kehittämistyössämme käytimme yhtenä menetelmänä kyselyä. Kyselyn etuna on mahdollisuus kerätä tietoa laajasti, tehokkaasti ja nopeasti. Keskeisinä heikkouksina kyselyissä pidetään tuotetun tiedon pinnallisuutta sekä vastaajien vaihtelevaa suhtautumista kyselyyn. (Ojasalo ym. 2018, 121.) Laadimme kyselylomakkeen selvittääksemme varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajien näkökulmia ja mahdollisia kehittämisideoita

liittyen laatimamme aloituskeskustelulomakkeen sisältöön ja rakenteeseen. Kyselyä voidaan käyttää kehittämistyössä lähtötilanteen selvittämiseen tai vaihtoehtoisesti loppuvaiheessa saavutettujen tulosten arviointiin (Ojasalo ym. 2018, 40).

Laadimme kyselylomakkeen sähköisenä Word -tiedostona, jonka yhteyshenkilömme välitti huoltajille täytettäväksi käydyn aloituskeskustelun jälkeen. Kysely voidaan toteuttaa sähköisellä tai paperisella lomakkeella, jonka haastateltava itse täyttää (Ojasalo ym. 2018, 40). Laatimamme kyselylomake sisälsi kokonaisuudessaan neljä kysymystä, jotka liittyivät huoltajien omiin odotuksiin, ajatuksiin ja tuntemuksiin aloituskeskustelun sisällön merkittävydestä ja kehittämistarpeista. Kyselyn laatimisen pohjana käytimme ainoastaan avoimia kysymyksiä, jotta saisimme mahdollisimman yksilöllisiä sekä vapaasti jaettuja näkemyksiä ja ajatuksia aloituskeskustelulomakkeen toimivuudesta. Kyselylomakkeen suunnittelun perustana ovat kehittämistyölle asetetut tavoitteet, jolloin lomakkeeseen sisällytetään ainoastaan olennaisimmat kysymykset työn tavoitteiden saavuttamiseksi (Ojasalo ym. 2018, 130). Kyselylomakkeen suunnittelun lähtökohtana on aina vastaajan näkökulma (Vilkkä & Airaksinen 2003, 59). Tarkoituksenamme oli saada huoltajilta kerättyä tietoa ja palautetta kehittämistyötämme varten, jotta saisimme muokattua aloituskeskustelulomakkeesta entistä toimivamman vastaamaan perheiden tarpeita.

Teimme huoltajille annetun kyselylomakkeen oheen saatekirjeen, jossa kerroimme itses-tämme, aloituskeskustelusta, kehittämistyötämme, kyselyn tarkoituksesta, vastausten hyödyntämisestä, vastaajien anonymiteetistä sekä saamiemme vastausten merkityk-sestä kehittämistyömme kannalta. Saatekirjeen laadinnassa otimme huomioon hyvälle saatekirjeelle asetetut kriteerit, jossa vastaajalle käy selkeästi ilmi kyselyn tarkoitus, tekijät, kohderyhmä, tulosten ja aineiston käyttö, vastaajien anonymiteetin säilyminen, kyselyn tarpeellisuus, aikataulu, etukäteiskiitokset sekä tekijöiden ja toimeksiantajan edus-tajan nimet ja yhteystiedot (Ojasalo ym. 2018, 133). Saatekirjeen laadinnassa koimme tärkeäksi herättää lasten huoltajissa motivaatiota ja halua vastata omaa lastaan ja per-hettään koskettavaan aiheeseen. Saatekirjeessä korostimme perheiden tarpeita ja hei-dän erityistä rooliaan lapsensa tärkeässä elämänvaiheessa lapsen siirtyessä varhais-kasvatukseen. Pyrimme herättämään huoltajissa myös tunteen saada vaikuttaa heitä it-seään koskevaan aloituskeskustelulomakkeeseen. Uskoimme myös anonymiteetin säi-lymisen edesauttavan huoltajien avoimuutta ja uskallusta jakaa omia näkemyksiään sekä ideoitaan koskien kehittämistyötämme. Saatekirjeen perusteella vastaajalle sel-

viää, mistä kyselyssä on kyse ja sen perusteella hän päättää osallistumisestaan vastaamiseen. Saatteen on myös herätettävä vastaajien vastausmotivaatiota sekä luottamusta. (Ojasalo ym. 2018, 133.)

Aloituskeskustelulomakkeen pilotoinnin jälkeen käytimme lopuksi teemahaastattelua. Teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu sopii käytettäväksi, kun ei haluta liikaa ohjata vastaajia eikä kehittämisen kohdetta täysin tunnetta (Ojasalo ym. 2018, 41). Teemahaastattelu koski ydinryhmän varhaiskasvatuksen opettajia, joiden kanssa haastattelu pidettiin Teams -yhteyden välityksellä. Haastattelun tarkoituksena oli selvittää työntekijöiden kokemuksia ja mielipiteitä aloituskeskustelun sujumisesta huoltajien kanssa, lomakkeen käytännön kokeilusta sekä sen hyödyntämisestä tulevaisuudessa omassa työssä. Haastattelun avulla on mahdollista kerätä nopeasti syvällistä tietoa kehittämisen kohteesta sekä saada uusia näkökulmia avaavaa aineistoa (Ojasalo ym. 2018, 106). Haastattelun kautta pystyimme viimeistelemään lomakkeemme ja saimme varmuutta sen käyttökelpoisuudesta. Haastattelussa mahdollistui myös avoimen palautteen saaminen koko kehittämisprosessistamme ja yhteistyöstämme.

5.2 Kehittämisprosessi

Kehittämistyötä kuvataan usein prosessinomaiseksi, jossa selkeästi eri vaiheet seuraavat toisiaan. Kehittämistyön tarkastelu prosessin kautta auttaa toimimaan järjestelmällisesti sekä samalla ottamaan huomioon asiat, jotka kussakin vaiheessa olisi hyvä tehdä ennen seuraavaan vaiheeseen siirtymistä. Prosessin huolellinen suunnittelu onkin hyvin tärkeää, jotta pysyy suunnitellussa aikataulussa. (Ojasalo ym. 2018, 22.) Kehittämisprosessimme eteni lineaarisen mallin vaiheiden mukaisesti, johon kuuluvat tavoitteiden määrittely, suunnittelu, toteutus sekä prosessin päättäminen ja arviointi (Salonen 2013, 15). Lineaarisen ajattelun taustalla kehittämistoiminta voidaan nähdä eheänä kokonaisuutena, jossa toiminta etenee rationaalisesti ja loogisessa järjestyksessä vaihe vaiheelta. Lineaarisuusmallin mukaan asioiden eteneminen ja tavoiteltavat lopputulokset ovat mahdollisimman tarkoin ennakoitavissa. Kehittämistoiminta ei kuitenkaan käytännössä useinkaan etene lineaarisesti, vaan eri vaiheet voivat tapahtua samanaikaisesti ja näin ollen limittyä toisiinsa. Kehittämistoiminnan lineaarisessa etenemisessä jatkuva toiminnan arviointi, reflektiivisyys ja vuorovaikutus ovat merkittäviä tekijöitä. (Salonen ym. 2017, 52.)

Taulukko 1. Kehittämispöcessin eteneminen Toikko & Rantasen (2009) lineaarisen mallin mukaan.

LINEAARISEN MALLIN VAIHEET	SISÄLTÖ JA TOTEUTUS	AIKATAULU
TAVOITTEEN MÄÄRITTELY	<ul style="list-style-type: none"> - Aiheen valinta - Ideapaja ja aiheeseen perehtyminen - Ensimmäinen tapaaminen yhteishenkilön kanssa - Kehitysideoiden saanti työyhteisöltä 	TAMMIKUU 2020 – MAALISKUU 2020
SUUNNITTELU	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnittelutyöpaja - Kehittämistyösuunnitelman teko - Teoreettisen viitekehyksen kirjoitus ja lähdemateriaalin etsintä - Tietoperustatyöpaja - Kehittämisen- ja tiedonhankintamethodien valinta 	MAALISKUU 2020 – SYYSKUU 2020
TOTEUTUS	<ul style="list-style-type: none"> - Tietoperustan viimeistely - Tulostyöpaja - Aloituskeskustelulomakkeen kehittämistä - Saatekirjeen ja huoltajien kyselylomakkeen teko - Teams -keskustelut ydinryhmän kanssa - Aloituskeskustelulomakkeen pilotointi - Kerätyn tiedon käsittely, dokumentointi ja raportointi - Teemahaastattelu ydinryhmälle - Lomakkeen käyttöohjeiden teko 	LOKAKUU 2020 – HUHTIKUU 2021
PÄÄTTÄMINEN JA ARVIOINTI	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteishenkilön tapaaminen, loppupalaute ja arviointi - Aloituskeskustelulomakkeen lopullisen version muotoutuminen - Kehittämistyön pohdinta ja itsearviointi - Tuotoksen lähettäminen yhteishenkilölle ja Lapiokujan johtajalle - Kehittämistyön palautus, loppuseminaari ja julkaiseminen 	HUHTIKUU 2021 – TOUKOKUU 2021

Kehittämisprosessimme alkoi tammikuussa 2020 aiheen valinnalla. Saimme toimeksiannon Raision Lapiokujan lastentarhasta ja aiheemme koski työyhteisöstä nousutta tarvetta uudistaa heidän käytössään olevaa aloituskeskustelulomaketta. Tapasimme yhteyshenkilöimme ensimmäistä kertaa maaliskuussa 2020, jolloin lähdimme yhdessä pohtimaan ja rajaamaan kehittämistyötämme sekä sen toteutusta. Keskustelun pohjalta päädyimme olla keskittymättä lomakkeen monikulttuurisuusosioon työme rajallisuuden sekä yhteisen päätöksen mukaisesti. Sovimme myös ottavamme huomioon aloituskeskustelulomakkeen kehittämisessä sekä työntekijöiden että huoltajien näkökulmat. Nämä kyseiset tekijät ohjasivat prosessimme etenemistä kohti laadukkaampaa varhaiskasvatuksen aloituskeskustelulomaketta. Saimme tapaamisessa yhteyshenkilöitämme hyviä näkökulmia, vinkkejä ja valmiita aloituskeskustelulomakemateriaaleja sekä jälkikäteen työyhteisön kehitysehdotukset sähköpostiin. Saimme kuitenkin vapauden oman luovuutemme käyttöön. Koimme ensimmäisen tapaamisen tärkeänä mahdollisuutena luoda alusta lähtien toimiva ja tiivis yhteistyö yhteyshenkilöimme kanssa, jolloin pystyimme tarvittaessa olemaan häneen yhteydessä erilaisten askarruttavien kysymysten ilmaantuessa. Kehittämistyömme aloituksen ja tavoitteiden määrittämisen jälkeen siirryimme kohti kehittämisen suunnitteluvaihetta ja tuotoksemme laadintaa.

Suunnitteluvaiheessa laaditaan kirjallinen toimintasuunnitelma sekä mietitään ketkä osallistuvat kehittämistoiminnan toteuttamiseen (Toikko & Rantanen 2009, 64). Kehittämistoimintaamme osallistuivat meidän opiskelijoiden lisäksi toimeksiannon yhteyshenkilö, työyhteisön jäsenet, varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajat sekä Lapiokujan johtaja. Suunnittelun pohjalta syntyy toiminnan aikataulu, kohdeorganisaatio, toiminta-, viestintä- ja dokumentointisuunnitelma sekä vastuiden jakaminen ja määrittely (Toikko & Rantanen 2009, 64–65). Kehittämistoiminnan tavoitteiden määrittämisen ja maaliskuussa 2020 pidetyn suunnittelutyöpajan pohjalta laadimme suunnitelman, josta kehittämisprosessimme toteutus käynnistyi. Kehittämissuunnitelman teko alkoi tietoperustan teoreettisen viitekehyksen hahmottamisella sekä siihen perehtymisellä ja saatavilla oli aiheitamme koskien hyvin monipuolisesti kirjallista ja sähköistä lähdemateriaalia. Pohdimme myös tarvittavia kehittämistyö- ja tiedonhakumenetelmiä, jotka tukisivat kehittämistehtävän tavoitteiden saavuttamista. Suunnitelmassa laatimamme alustava aikataulutus tuki kehittämisprosessimme etenemistä ja hahmotimme paremmin prosessin eri vaiheet sekä työskentelymenetelmät. Käytimme suunnitelman tekoon perusteellisesti aikaa ja täydensimme sitä ideoidemme pohjalta, jolloin saimme luotua työllemme punaisen langan.

Suunnitelman teon jälkeen aloitimme kehittämisprosessimme toteutuksen. Toteutusvaiheessa suunnitelman mukainen tuotos valmistuu. Kehittämistyösuunnitelmaa voidaan joutua myös muokkaamaan tai täydentämään, sillä toteutusvaiheessa tuotoksen työstäminen usein elää etsien omaa muotoaan. (Toikko & Rantanen 2009, 65.) Lomakkeen työstämisprosessi oli meille jatkuvaa muutostyötä, jossa pyrimme mahdollisimman hyvin toteuttamaan niin työntekijöiden kuin huoltajien kehitystarpeet saadaksemme siitä parhaan mahdollisen lopputuotoksen. Kehittämisprosessi ei aina edennyt suunnitellun mukaisesti, joka vaati meiltä eri vaihtoehtojen punnitsemista.

Aloitimme aloituskeskustelulomakkeen teon marraskuussa 2020 työyhteisöltä saatujen kehitysideoiden ja toiveiden pohjalta. Tutustuimme muiden kaupunkien käytössä oleviin aloituskeskustelulomakkeisiin ja koimme parhaaksi valita kehittämisryhmämme tuoksi Keravan ja Vantaan kaupunkien lomakkeet Lapiokujan lomakkeen lisäksi. Toisten kaupunkien lomakkeiden ulkoasu ja rakenne olivat mielestämme selkeämpiä, koska kysymykset olivat teemoittain jaoteltuja ja vastauksille oli enemmän kirjoitustilaa. Pöimimme näistä lomakkeista olennaisimmat ja parhaimmaksi havaitsemamme asiat liittyen lomakkeen sisältöön ja rakenteeseen. Valintojemme taustalla vaikuttivat omien näkemystemme lisäksi erityisesti työyhteisön kertomat ajatukset toimivasta lomakkeesta aloituskeskustelun työvälineenä. Meidän oli helppo lähteä kehittämään ensimmäistä versiota, koska saimme hyvät lähtökohdat työyhteisöltä.

Sovimme yhteyshenkilömme kanssa hänen tehtävästään muodostaa muutamista työyhteisön jäsenistä ydinryhmä kehittämisryhmämme ympärille. Kyseiseen ryhmään valikoitui yhteyshenkilömme lisäksi kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa, joiden kanssa kävimme läpi helmikuussa 2021 ensimmäisen version aloituskeskustelulomakkeesta ja saimme jatkokehitysideoita seuraavan version työstämiseen. Kehitysideat liittyivät kysymysten järjestykseen, niiden tarpeellisuuteen sekä lisäysehdotuksiin. Lomake oli kuitenkin ydinryhmän mielestä kokonaisuudessaan onnistunut ja olimme ymmärtäneet sen käyttötarkoituksen. Saimme myös Lapiokujan johtajalta muutamia tarkennuksia lomakkeen sisältöön.

Kehitystarpeiden huomioimisen pohjalta lähetimme korjatun aloituskeskustelulomake version yhteyshenkilöllemme. Tämä versio pilotoitiin eli kokeiltiin käytännössä yhteyshenkilömme sekä kahden muun opettajan toimesta huoltajien kanssa varsinaisissa aloituskeskusteluissa. Tarkoituksenamme oli alun perin kokeilla lomaketta ensimmäistä kertaa varhaiskasvatuksessa aloittaneiden lasten huoltajien kanssa, mutta Lapiokujan lastentarhassa ei aloittanut uusia lapsia ja perheitä kevään 2021 aikana. Tämän vuoksi

jouduimme muuttamaan suunnitelmaamme ja kysyimme lomakkeen pilotointiin vaihtoehtoista toteutustapaa Lapiokujan johtajalta. Päädyimme johtajan ja yhteyshenkilömme kanssa kokeilemaan aloituskeskustelulomakkeen toimivuutta viimeisimpänä varhaiskasvatuksessa aloittaneiden lasten huoltajien kanssa, joilla aikaisempi keskustelu olisi vielä mielessä. Yhteyshenkilömme ja kaksi muiden ryhmien varhaiskasvatuksen opettajaa pitivät keskustelut sovituskaikakiaan viiden huoltajan kanssa Teams –kokouksen ja puhelimen välityksellä.

Aloituskeskustelulomake annettiin kotiin täytettäväksi etukäteen kyseisille huoltajille ennen varsinaista aloituskeskustelua. Huoltajat saivat myös laatimamme saatekirjeen, jossa kerroimme kehittämistyömme tarkoituksesta ja heille suunnatun kyselyn täytöstä työntekijän kanssa käydyn keskustelun jälkeen. Kyselyn avulla saimme huoltajien näkökulman huomioiduksi koskien aloituskeskustelun jälkeen heränneitä ajatuksia ja kokemuksia. Kysymykset liittyivät huoltajien odotuksiin ja keskustelussa heränneisiin ajatuksiin aloituskeskustelusta ja lasta koskeviin asioihin, jotka olivat huoltajille tärkeitä jakaa työntekijän kanssa. Huoltajat saivat myös kertoa näkemyksistään lomakkeestamme puuttuvista sekä tarpeettomista aihealueista ja kysymyksistä. Kävimme huoltajien kyselyssä antamat palautteet läpi ja huomioimme ne aloituskeskustelulomakkeemme viimeistelyssä.

Toteutusvaiheeseen liittyy tuotoksen käyttöönotto, jolloin varmistetaan tuotoksen hyödynnettävyys tai levitettävyys (Toikko & Rantanen 2009, 65). Toteutusvaiheen lopussa selvitimme teemahaastattelulla ydinryhmän varhaiskasvatuksen opettajien käytännön kokemuksia siitä, miten keskustelu sujui huoltajien kanssa, millaista oli käyttää kehittämäämme lomaketta varsinaisessa aloituskeskustelussa ja voisivatko he käyttää lomakettamme myös tulevaisuudessa. Kehittämistyössä toimivat ja uudet käytännön ratkaisut vaativat kehittämistyöhön osallistujilta keskinäistä ymmärrystä ja tiivistä yhteistyötä tiedon siirtämisen ja soveltamisen lisäksi (Ojasalo ym. 2018, 40). Erityisesti halusimme saada selville, oliko lomake käytännöllinen ja työntekijöiden tarpeita sekä toiveita vastaava tuotos, joka mahdollisesti ansaitsisi käyttöönoton Lapiokujassa.

Teemahaastattelussa ydinryhmän jäsenet kertoivat aloituskeskusteluiden menneen huoltajien kanssa hyvin etäyhteydestä huolimatta. Perheet olivat työntekijöille entuudestaan tuttuja ja heillä oli taustalla jo aiemmin läpikäyty aloituskeskustelu, joka saattoi vaikuttaa aloituskeskustelutilanteen todenmukaisuuteen. Huoltajat olivat erityisesti pitäneet lomakkeen saamisesta etukäteen kotiin, jolloin he saivat tutustua lomakkeeseen riittä-

västi ja pohtia asioita ennakkoon. Tämä mahdollisti myös työntekijöille huoltajien vastausten läpikäynnin etukäteen, joka tuki mahdollisesti tarkentavien kysymysten laadinnassa. Keskustelimme myös yhteisesti siitä, että jokaisella työntekijällä on oma tyyli käyttää lomaketta työssä omien tarpeidensa pohjalta. Lomake toimiikin hyvänä runkona keskustelulle ja myös huoltajilta on päätösvalta siihen, mihin he haluavat lomakkeessa vastata. Työntekijät kokivat voivansa käyttää lomakettamme myös tulevaisuudessa työsään. Lähetimme lopullisen version lomakkeestamme sekä yhteyshenkilöllemme että Lapiokujan johtajalle.

Lineaarisen mallin mukaan viimeinen vaihe liittyy kehittämistyön päättämiseen ja arviointiin. Kehittämistyöllä on selkeä päätepiste, joten sen täytyy olla ajallisesti rajattu. Päätösvaiheessa kehittämistyö lopetetaan suunnitellusti ja siihen kuuluvat loppuraportointi, yhteistyösuhteen lopetus sekä jatkoideoiden esittäminen. (Toikko & Rantanen 2009, 65.) Työntekijät ilmaisivat toiveensa aloituskeskustelulomakkeemme käyttöönotosta heidän työpaikallaan. Lomakettamme voisi mahdollisesti pilotoida vielä syksyllä 2021 aloitavien lasten huoltajien kanssa uudestaan ja useiden kokeilujen pohjalta saada virallinen lupa hallinnolta tulevaisuuden käyttöönotolle. Päättämisvaiheessa suunnitellaan myös, mitä tuotokselle tapahtuu jatkossa. Tulosten juurruttaminen ja levitys on usein suuri haaste toteuttaa käytännössä. (Salonen ym. 2017, 66.) Lapiokujan johtajan vastuulla oli esitellä aloituskeskustelulomakkeemme kaikille työyhteisön jäsenille ja viedä kehittämistuoksemme muiden tietoisuuteen.

Olimme tiiviissä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa yhteyshenkilömme kanssa vallitsevan tilanteen takia sähköpostin ja Teams- yhteyden välityksellä koko kehittämisprosessimme ajan. Aloituskeskustelulomakkeen kehittäminen työyhteisön käytettäväksi vaati jokaiselta toimijalta sitoutumista, jotta lomake vastaisi työyhteisön tarpeita. Yhteistyö yhteyshenkilömme kanssa oli toisiamme tukevaa ja vastavuoroista. Kehittämistoiminta on luonteeltaan sosiaalinen prosessi, joka edellyttää osallistujilta aktiivista vuorovaikutusta ja osallistumista yhteiseen kehittämiseen. Kehittämistoimintaan osallistuminen perustuu ihmisten väliseen dialogiin, joka mahdollistaa eri osapuolille avoimuuden tarkastella kehittämistoimintaan liittyviä toimintatapoja, tavoitteita ja perusteita. (Toikko & Rantanen 2009, 89.)

5.3 Tiedonkeruun käsittely ja dokumentointi

Ensimmäisen aloituskeskustelulomake version (Liite 1) työstimme valmiiksi marraskuun 2020 ja tammikuun 2021 välisenä aikana. Aloituskeskustelulomakkeen alkuun laadimme tiiviin ja informatiivisen kuvauksen varhaiskasvatuksen aloituskeskustelun tarkoitukselta, sisällöltä, keskusteluun osallistujista sekä lomakkeen läpikäynnistä yhdessä työntekijän kanssa. Lapiokujan työyhteisön jäsenet toivoivat myös, että aloituskeskustelulomake toimitettaisiin huoltajille etukäteen kotiin tutustuttavaksi ja täytettäväksi ennen varsinaista aloituskeskustelua. Näin ei aikaisemmin ollut Lapiokujassa toimittu, vaan aloituskeskustelulomake oli täytetty työntekijän toimesta vasta keskustelun aikana. Tämän vuoksi kuvauksessamme mainitaan huoltajille lomakkeen täytöstä etukäteen kotona.

Kehitimme lomakkeen Word -tiedostoon, johon suunnittelimme lomakkeen pohjan ja rakenteen. Tavoitteenamme lomakkeen rakenteen muokkaamisessa olivat erityisesti sen selkeys ja helppokäyttöisyys, jotka tukisivat sekä työntekijän että huoltajien lomakkeen käyttöä. Koimme erityisen tärkeäksi, että lomakkeessa olisi riittävästi kirjoitustilaa vastausten annolle. Tämä tukisi lomakkeen helposti luettavuutta, vastaajan omien ajatusten ja tietojen jakamista sekä motivoisi mahdollisesti kertomaan laajemmin kysyttävästä asiasta. Loimme lomakkeeseen otsikon ”*Turvallinen siirtymä varhaiskasvatukseen*”, joka korostaa lapsen näkökulmasta varhaiskasvatuksen aloitukseen osallistuvien osapuolten merkitystä. Otsikon tehtävänä on herättää huoltajissa ymmärrystä varhaiskasvatuksen aloituskeskustelun tärkeydestä jakaa heidän lapseensa liittyviä asioita työntekijälle. Lomakkeen alkuun sijoitimme myös keskustelun alkutiedot, jotka olivat lapsen nimi ja syntymäaika, keskusteluun osallistujat sekä paikka ja päivämäärä. Kyseiset tiedot ovat tärkeitä aloituksen kannalta, jotta jokainen osapuoli on tietoinen pidetystä keskustelusta ja keitä se koskee. Aloituskeskustelulomakkeen ollessa myös virallinen asiakirja, säilytimme nykyisestä lomakkeesta Raision kaupungin oman logon ja lomakkeen lopussa olleen tilan keskusteluun osallistuneiden allekirjoituksille.

Valitsimme lomakkeen keskeisiksi teemoiksi perheen, lapsen, tunteiden käsittelyn, arjen rutiinit sekä kasvatusyhteistyön, koska koimme nämä teemat olennaisimmiksi lapsen varhaiskasvatuksen aloituksen näkökulmasta. Keskeisten teemojen jaottelu tuki lomakkeen rakenteen selkeyttä sekä kertoi vastaajalle, ketä kysymys koski ja mitä aihealuetta kysymykset käsittelivät. Valitsemamme teemat olivat lomakkeemme väliotsikoita, joiden alle koostimme kyseiseen aiheeseen liittyvät kysymykset.

Perheeseen liittyvät kysymykset koskivat perheeseen kuuluvia henkilöitä, huoltajien ja lapsen tuntemuksia varhaiskasvatuksen aloituksesta sekä perheen mahdollisesti kokeimia huolia. Lasta koskevissa kysymyksissä huoltajat saivat kuvailla lapsensa luonnetta, uusiin tilanteisiin ja ihmisiin suhtautumista, mielenkiinnonkohteita, uskontokasvatukseen osallistumista sekä erityisen tuen tarpeita. Lapsen tunteiden käsittely kohdassa keskityttiin käsittelemään lapsen pettymyksiin suhtautumista ja lapsen luontaista tapaa rauhoittua. Huoltajat saivat kertoa lapsensa totutuista arjen rutiineista liittyen ruokailuun, päiväuniin, arkitoimintojen avuntarpeeseen sekä terveydentilaan. Huoltajilla oli myös mahdollisuus ilmaista omia toiveita kasvatusyhteistyöstä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa, kertoa omia näkemyksiä kasvatuksen tärkeistä ominaisuuksista sekä muita huomioonotettavia asioita varhaiskasvatuksessa. Laadimme ja valikoimme juuri nämä kysymykset omien näkemystemme, Keravan ja Vantaan lomakkeissa hyväksi havaitsemiemme kysymysten sekä työntekijöiden esittämien ajatusten perusteella.

Lomakkeemme toinen versio (Liite 2) muokkaantui ensimmäisestä versiosta saamamme palautteen ja kehitystarpeiden pohjalta, jotka saimme ydinryhmän kolmelta varhaiskasvatuksen opettajalta yhteisessä Teams –kokouksessa helmikuussa. Kehityspalautte koski lomakkeen kysymysten sisältöä, yksittäisiä sanavalintoja sekä kysymysten järjestystä. Ydinryhmä ja Lapiokujan johtaja toivoivat muutamia lisäkysymyksiä, jotka koskivat lapsen aikaisempia hoitopaikkoja, lapsen suhtautumista varhaiskasvatuksen aloitukseen, ristiriitatilanteiden hoitamista huoltajan ja lapsen välillä sekä lapsen pukeutumista. Ydinryhmä korosti lapsen kuulluksi tulemistä perheissä ja koki työssään tärkeäksi lapsen pukeutumiseen liittyvät asiat. Keskustelimme myös päiväunien merkityksestä, jonka perusteella teimme sitä koskevan kysymyksen. Teimme myös otsikkoon tarkennuksen Lapiokujan johtajan toiveesta *”Turvallinen siirtymä varhaiskasvatukseen / varhaiskasvatuksessa”*, koska varhaiskasvatuksen aloituskeskustelu voidaan käydä lapsen aloittaessa ensimmäistä kertaa varhaiskasvatuksessa tai lapsen vaihtaessa varhaiskasvatuspaikkaa. Lisäysten ohessa poistimme kysymykset lapsen uskontokasvatuksesta sekä lapsen erityisen tuen tarpeista ydinryhmän kokiessa nämä tarpeettomiksi kyseisessä varhaiskasvatuspaikassa. Huoli kysymyksiä pidettiin tärkeinä, mutta siirsimme ne lomakkeen loppuosaan, jotta keskustelu alkaisi arkisempien aihe alueiden ympäriltä. Lomakkeen rakennetta koskien vaihdoimme vain Rasion kaupungin uuden logon vanhan tilalle.

Aloimme käymään läpi myös yhteyshenkilöltämme takaisin saamiamme kyselylomakkeita koskien huoltajien antamia vastauksia ja mielipiteitä varhaiskasvatuksen aloituskeskustelusta sekä laatimastamme aloituskeskustelulomakkeesta. Huoltajat kokivat

aloituskeskustelun merkittävänä tutustumiskeinona varhaiskasvatukseen ja sen henkilökuntaan luottamuksen, varmuuden ja turvallisuuden tunteen luojana. Huoltajat pitivät erityisen tärkeänä saada kertoa työntekijälle lapsestaan, siitä millainen hän on ja mitkä ovat lapsen mielenkiinnonkohteita. Huoltajien mielipiteet ja mahdolliset kehitystarpeet lomakkeesta koskivat lapsen pukeutumista, ruokailutottumuksia sekä lapsen varhaiskasvatukseen sopeutumista. Viidestä huoltajasta kaksi koki kysymyksen lapsen pukeutumisesta tarpeettomaksi, koska heidän mielestään sitä ei ole oleellista käydä aloituskeskustelussa läpi, vaan asiasta voidaan keskustella päivittäisten kohtaamisten yhteydessä. Tämän vuoksi poistimme kyseisen kysymyksen lomakkeestamme. Lisäsimme kysymyksen lapsen ruokailutottumuksista, koska huoltaja toi esille ruokailutottumusten mahdolliset erot ja vaihtelevuudet eri perheissä. Yksi huoltajista korosti myös lapsen varhaiskasvatukseen sopeutumisen tukemista ja sen pohtimista yhdessä työntekijän ja huoltajan välillä. Lisäsimme tämän huomion lapsen uusiin tilanteisiin ja ihmisiin suhtautumista käsittelevän kysymyksen yhteyteen.

Edellä mainittujen kehitysvaiheiden pohjalta saimme kehitettyä viimeistellyn ja lopullisen version aloituskeskustelulomakkeestamme huhtikuussa 2021 (Liite 3). Lomakkeemme kehittämisessä noudatimme kehittämistyölle ominaisia vaiheita ja edellytyksiä. Viimeistely versio kattaa kehittämistoiminnallemme asetettujen tavoitteiden mukaisesti sekä Lapiokujan työntekijöiden että huoltajien esittämät tarpeet ja näkemykset sekä kahden edellisen version hyväksi koetut sisällöt. Teimme aloituskeskustelulomakkeen yhteyteen myös Lapiokujan varhaiskasvatuksen työntekijöille sen käyttöohjeen Lapiokujan johtajan toiveesta (Liite 4).

6 UUDISTETTU ALOITUSKESKUSTELULOMAKE

6.1 Lapiokujan aloituskeskustelulomakkeen esittely

Tuotos syntyy kehittämistyön tuloksena, joka sisältää palvelun, tuotteen, oppaan, innovaation tai toimintatavan, joka on aiempaa parempi tai jopa kokonaan uusi (Salonen 2013, 25). Kehittämistyömme tuotoksena syntyi uudistettu ja laadukkaampi varhaiskasvatuksen aloituskeskustelulomake Lapiokujan lastentarhan käytettäväksi. Valmis lomakkeemme muokkautui kehittämisprosessin aikana luomiemme eri versioiden ja niistä työntekijöiltä sekä huoltajilta saatujen palautteiden pohjalta.

Varhaiskasvatuksen aloituskeskustelu käydään varhaiskasvatuksen työntekijän ja lapsen huoltajan välillä lapsen aloittaessa ensimmäistä kertaa varhaiskasvatuksessa tai lapsen vaihtaessa varhaiskasvatuspaikkaa. Aloituskeskustelu käydään yleensä ennen hoidon alkamista joko varhaiskasvatuspaikassa tai perheen kotona. Varhaiskasvatuksen aloituskeskustelussa huoltajilla on mahdollisuus kertoa lapsestaan aloituksen kannalta tarvittavat tiedot, jotka tukevat lapsen turvallista siirtymistä varhaiskasvatukseen. Näin varhaiskasvatuksen työntekijät saavat myös mahdollisuuden valmistautua vastaanottamaan tuleva lapsi uuteen ympäristöön. Varhaiskasvatuksen työntekijä puolestaan antaa huoltajille tietoa lapsen tulevasta varhaiskasvatuspaikasta, arjen toimintatavoista ja käytänteistä. Tämä tukee huoltajien kokemuksia ja tunteita turvallisuudesta varhaiskasvatuspaikasta ja siellä ammattitaitoisesti työskentelevästä henkilökunnasta, joille lapsi voidaan hyvillä mielin jättää.

Yhteisessä keskustelussa luodaan myös tulevan kasvatusyhteistyön perusta koko varhaiskasvatusajalle, jossa on tärkeää luottamuksen, avoimuuden, keskinäisen kunnioituksen sekä vastavuoroisuuden muodostuminen vuorovaikutuksessa. Turvallinen ja myönteinen kokemus varhaiskasvatuksen aloituksesta tukee kokonaisuudessaan koko perhettä ja erityisesti lasta varhaiskasvatukseen sopeutumisessa sekä hänen tulevia siirtymävaiheita läpi elämän. Näin pystytään myös turvaamaan lapsen tasapainoinen ja kokonaisvaltainen kehitys, kasvu ja oppiminen.

Lasten huoltajat täyttävät kehittämämme uuden aloituskeskustelulomakkeen etukäteen kotona, jossa he saavat rauhassa tutustua ja vastata lomakkeessa esitettyihin kysymyksiin perheestään, lapsestaan ja tulevasta kasvatusyhteistyöstä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa. Varhaiskasvatuksen työntekijälle kuuluvat lomakkeen alussa olevien

perustietojen sekä lopussa perheen varhaiskasvatuksen tutustumissuunnitelman täyttö. Perheiden varhaiskasvatukseen tutustumiseen tulee antaa riittävästi aikaa ja tutustumiskertojen määrä voi vaihdella perheiden tarpeiden mukaisesti. Aloituskeskustelussa lomake toimii varhaiskasvatuksen työntekijän työvälineenä keskustelun runkona, kun käydään yhdessä läpi huoltajien vastaukset. Erityisen tärkeää on antaa huoltajille kuulluksi tulemisen kokemus, jossa hän on omaan lapseensa liittyvissä asioissa asiantuntija.

Lapiokujassa ei ole aikaisemmin annettu aloituskeskustelulomaketta huoltajille etukäteen tutustuttavaksi, vaan lomake on täytetty käydyn keskustelun aikana. Tästä johtuen Lapiokujassa pohditaan erilaisia vaihtoehtoisia tapoja lomakkeen toimittamiselle perheiden kotiin tulevaisuudessa joko sähköisesti tai fyysisesti. Toimivan käytänteen löytäminen vaatii jokaisen keskustelun osapuolen huomioimista, jotta lomakkeen täyttö ja sen läpikäyminen olisi mahdollisimman sujuvaa. Aloituskeskustelulomake toimitetaan koteihin, kun perhe on saanut sähköisesti tiedon lapsensa varhaiskasvatuspaikasta.

Aloituskeskustelulomakkeemme sisälsi myös Lapiokujan varhaiskasvatuksen työntekijöille laatimamme käyttöohjeen Lapiokujan johtajan toiveesta. Johtaja koki käyttöohjeen teon hyvänä lisänä aloituskeskustelulomakkeen yhteyteen, jotta kaikki työntekijät olisivat tietoisia uudistetun lomakkeen käytöstä. Lapiokujan varhaiskasvatuksen opettajat voivat tarvittaessa hyödyntää käyttöohjettamme ennen aloituskeskustelua varmistuakseen keskustelun kannalta muistettavista käytönnön asioista. Käyttöohje kertoo varhaiskasvatuksen työntekijälle, mitä varhaiskasvatuksen aloituskeskustelussa käydään läpi, miten lomake toimitetaan huoltajille sekä miten sitä käytetään. Se korostaa ydinasioita ja pääteemoja, jotka tulee huomioida sekä käsitellä yhteisesti lapsen varhaiskasvatuksen aloituskeskustelussa.

6.2 Aloituskeskustelulomakkeen arviointi

Kehittämistoiminta on merkityksetöntä, jollei sen seurauksena synny jotakin käyttökelpoista (Toikko & Rantanen 2009, 159). Lähtökohtanamme oli saada Lapiokujan lastentarhan varhaiskasvatuksen työntekijöiden käytettäväksi toimiva ja käyttökelpoinen aloituskeskustelulomake työvälineeksi varhaiskasvatuksen aloituskeskusteluun. Kehittämisprosessimme etenemisen taustalla vaikutti toimeksiantajamme sekä meidän toiveemme siitä, että lomake juurtuisi työpaikkaan virallisena asiakirjana. Lomake on mielestämme käyttökelpoinen työväline varhaiskasvatuksen työntekijöille, koska se on kehitetty heidän tarpeistaan lähtöisin ja tukee keskustelun sisällöllistä etenemistä. Sen käyttöönotto tulevaisuudessa vaatii kuitenkin virallisen luvan saamisen. Toisaalta kehittämistehtävällämme on ollut myös yhteiskunnallinen merkitys, koska se on vahvasti osa varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria.

Kehitimme aloituskeskustelulomaketta useaan otteeseen, minkä vuoksi kehittämistyö on ollut jatkuvaa kriittistä lomakkeen tarkastelua niin työelämä -kuin asiakaslähtöisestä näkökulmasta. Kehittämistyötämme varten keräsimme tietoa Lapiokujan varhaiskasvatuksen ammattilaisilta, joilta saimme asiantuntija- ja käytännön kokemustietoa aloituskeskustelusta ja siihen liittyvistä huomioihin otettavista asioista. Hyödynsimme myös Lapiokujan asiakkaiden kokemustietoa aloituskeskustelusta ja mahdollistimme heidän vaikutusmahdollisuutensa lomakkeen muotoutumisessa. Aloituskeskustelulomakkeemme laatua tuki myös eri kaupunkien käytössä olevien virallisten lomakkeiden hyödyntäminen kehittämistyön käynnistämässä.

Aloituskeskustelulomakkeen kehittäminen vaati myös jatkuvaa kriittistä suhtautumista niin itseltä kuin ulkopuolisilta tulevia ideoita ja ajatuksia kohtaan. Meillä oli henkilökohtaisia näkemyksiä ja käytännön havaintoja työntekijöitä hyödyttävästä lomakkeesta. Lomakkeen tuli siis olla sellainen, jota voisimme myös itse käyttää varhaiskasvatuksen aloituskeskusteluissa. Pohdimme kriittisesti yhdessä myös ydinryhmän kanssa lomakkeen kysymysten sisällön tarkoituksenmukaisuutta, ja sitä päätyvätkö tietyt kysymykset uuteen lomakkeeseen. Perustelimme ydinryhmälle eriäviä näkemyksiämme joidenkin kysymysten tarpeellisuudesta, joka mahdollisti molemminpuolisen tiedon jakamisen yhtenäisen ymmärryksen saavuttamiseksi laadukkaasta lomakkeesta.

Keskusteluissa tulee kuitenkin ottaa huomioon asiakkaiden tarpeiden moninaisuus sekä vaihtelevuus, jotka voivat vaikuttaa aloituskeskustelun läpikäymiseen. Lomake on sisältönsä rajoittanut ja tarkoin laadittu, jolloin se ei välttämättä kata kaikkea keskustelussa heittäviä ajatuksia. Tämä vaatii työntekijältä ammatillista osaamista käyttää lomaketta tarkoituksenmukaisesti ja tilannekohtaisesti, jolloin lomake toimii keskustelun runkona. Tullee myös ottaa huomioon, että laatimamme lomake on kehitetty ainoastaan Lapiokujan lastentarhan työntekijöiden tarpeita vastaavaksi. Se ei sisällä jokaisen varhaiskasvatuspaikan kannalta olennaisia kysymyksiä, koska varhaiskasvatusympäristöt ja asiakasperheet ovat keskenään erilaisia. Työelämän vaatimukset ja asiakkaiden tarpeet ovat myös jatkuvassa muutoksessa, jolloin lomaketta tulee jatkossa kehittää muuttuvia tarpeita paremmin vastaavaksi.

Kehittämisprosessimme aikana saimme positiivista ja rakentavaa palautetta eri osapuolilta, jotka tukivat tuotoksemme valmistumista sekä sen laadun varmistumista. Varhaiskasvatuksen ydinryhmän työntekijät olivat kokonaisuudessaan tyytyväisiä kehittämistyöhömmä ja olimme tehneet lomakkeen eteen hyvää työtä. Olimme ymmärtäneet aloituskeskustelun merkityksen sekä valinneet tarkoituksenmukaisia ja haluttuja näkökohtia lomakkeeseen. Lomakkeemme oli aiempaa parempi ja työntekijät voisivat käyttää sitä työssään omana työvälineenä. Saimme työntekijöiltä myös positiivista palautetta ollessamme aktiivisia yhteistyön osapuolia ja pitäessämme heitä ajan tasalla työmme etenemisestä. Huoltajat kokivat aloituskeskustelun kokonaisuudessaan kattavaksi sekä merkitykselliseksi ja lomake oli helposti täytettävä. Yksi huoltajista antoi positiivista palautetta siitä, miten helposti kysymykset olivat omaan arkeen ajateltavissa ja tukivat yhteistä keskustelua. Kyseinen palaute kertoi mielestämme lomakkeemme palvelevan perheen elämäntilanteen muutosta, tarpeita ja nykyhetken kokemusten käsittelemistä.

Lapiokujan johtaja kommentoi lomakkeemme olevan erittäin selkeä ja sen sisältämiin kysymyksiin huoltajilla tulee olemaan todennäköisesti vaivatonta vastata. Huoltajilla on myös oikeus valita mihin he haluavat lomakkeessa vastata tai jättää vastaamatta. Lapiokujan johtajan mielestä olemme olleet itseohjautuvia ja toimineet erittäin hyvin yhteistyössä hänen, Lapiokujan työntekijöiden sekä lomakkeen kehittämiseen osallistuneiden huoltajien kanssa. Saimme lopuksi johtajalta kiitokset kehittämistyöhömmä osallistumisesta.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI

7.1 Kehittämisen prosessin ja kehittämismenetelmien arviointi

Kehittämistyö oli pitkäkestoinen ja laaja reilu vuoden mittainen prosessi, joka sisälsi työn jatkuvan arvioimisen. Meillä oli selkeät raamit ja lähtökohdat kehittämistyöllemme eli tieto siitä, mitä kehitetään, kenelle ja miksi. Tämän vuoksi kehittämisen prosessimme lähti alusta alkaen hyvin liikkeelle ja tiesimme, miten lähdemme etenemään. Kehittämistyössä korostuu muiden kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi itsenäisyys. Kehittäjiltä vaaditaan panostamista itsenäiseen tiedonhakuun, tavoitteelliseen ja arvioivaan työskentelytapaan sekä itsensä johtamiseen. (Ojasalo ym. 2018, 15.) Prosessimme oli tavoitteellista, päämäärätietoista ja suunniteltua, joka loi tietynlaista varmuutta kehittämistyömme ajallaan valmistumisesta. Myös etukäteen laatimamme aikataulukko ja koulun puolesta asetetut aikaraamit ohjasivat intensiivistä työskentelyä.

Kehittämistyön prosessin arviointi tuo esille eri näkökulmat liittyen kehittämisen prosessiin, erilaisiin oppimisprosesseihin ja taitekohtiin sekä onnistumisiin ja epäonnistumisiin. Prosessin arviointi havainnollistaa myös kehittämistoiminnan tavoitteiden ja keskeisten toimintatapojen mahdollisia muutoksia toiminnan edetessä. (Toikko & Rantanen 2009, 61.) Kehittämisen prosessin edetessä jouduimme muuttamaan alkuperäissuunnitelmaamme lomakkeen käytännön kokeilusta ja sen kohderyhmästä. Kehittämistyö kuitenkin edellytti lomakkeemme käytännön kokeilun ja siitä saadun palautteen. Lomakkeen kokeilu ja suunnitelmien muutos vaati meiltä joustavuutta ja kykyä arvioida eri vaihtoehtoja sekä tehdä valintoja siitä, miten kokeilun voisi mahdollisesti tehdä toisin. Saimme tähän tukea Lapiokujan johtajalta, joka ehdotti vaihtoehtoista toimintatapaa. Lomaketta kokeiltiin viimeisimpänä varhaiskasvatuksessa aloittaneiden lasten huoltajien kanssa, koska kevätkaudella varhaiskasvatuksessa ei aloittanutkaan uusia lapsia. Näin ollen lomakkeemme kokeilu mahdollistui muutoksesta huolimatta, vaikka koimme vastoinkäymisen aiheuttavan myös epävarmuutta.

Saimme tarvittaessa yhteyshenkilöltämme tukea koko kehittämisen prosessin ajan ja olimme häneen yhteydessä prosessimme eri vaiheissa. Yhteyshenkilömme reagoi lähettämiimme viesteihin, kyseli kehittämistyömme etenemisestä ja vastasi ydinryhmän muodostamisesta työyhteisön jäsenistä, aloituskeskusteluun osallistuvien huoltajien valinnasta sekä lomakkeen kokeilusta ydinryhmän toimesta. Yhteyshenkilömme oli myös itse

aktiivinen sekä sitoutunut ja koimme hänen olleen tärkeä yhteistyön osapuoli kehittämissämme laadun takaamisessa ja prosessin aikataulussa pysymisessä. Kehittämistyön ollessa työelämästä lähtöisin sen eteneminen edellyttää vastuullista yhdessä tekemistä ja toimimista sekä kumppanuutta (Ojasalo ym. 2018, 15). Vallitsevan tilanteen takia sovitut tapaamiset ja yhteydenpito järjestettiin etäyhteydellä Teamsin ja sähköpostin välityksellä, mikä ei kuitenkaan vaikuttanut heikentävästi prosessimme etenemiseen eikä tarvittavien vastausten saamiseen. Olimme kokonaisuudessaan tyytyväisiä yhteistyöhömmme kehittämistyöhön osallistuneiden kanssa.

Toteutimme koko kehittämisprosessin parityöskentelynä, joka edellytti meiltä tiivistä yhteistyötä ja yhteydenpitoa. Olimme onnekaassa asemassa, koska pystyimme keskittymään täysin yhdessä sekä kehittämis- että kirjoittamisprosessin työstämiseen. Toistemme intensiivinen näkeminen tuki kehittämistyömme eheän ja yhtenäisen kokonaisuuden muodostumista sekä kokonaisvaltaista ymmärrystä prosessin kulusta. Meidän välillämme oli myönteinen ja avoin ilmapiiri, jossa molemmat saivat vapaasti jakaa omia näkemyksiä, ideoita sekä kokemuksia. Jaoin ja täydensimme yhteisessä keskustelussa toistemme ajatuksia ja oppimaamme, mikä helpotti kokonaiskuvan muodostumista. Meillä oli myös taustalla aikaisempia kokemuksia yhteisestä työskentelystä ja tieto toistemme työskentelytavoista, joiden pohjalta olimme jo luoneet yhteisen luottamuksen. Luottamus antoi molemmille hyvät lähtökohdat kehittämiselle, varmuuden työskentelyn sujumisesta ja toistemme tukemisesta sekä vastuiden kantamisesta.

Käyttämämme kehittämismenetelmät olivat kokonaisuudessaan toimivia ja valittu hyvin alussa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Saimme valittujen kehittämismenetelmien avulla kerättyä tarvitsemaanne tietoa kehittämistyötämme varten. Menetelmien valinnassa meitä ohjasi haluamamme tiedon laatu, määrä sekä niiden käyttötarkoitus. Toiset kehittämismenetelmät soveltuvat käytettäväksi paremmin tietyissä kehittämisprosessin vaiheissa, kun taas toisia voi käyttää useaan otteeseen tarpeen mukaisesti (Salonen ym. 2017, 56). Tarkoituksenamme oli kerätä ja saada mahdollisimman laadukasta tietoa kehittämistyömme kannalta. Koimme lomakkeen pilotoinnin yhteydessä saamamme viiden huoltajan vastausten antavan meille haluttuja kehitysideoita ja henkilökohtaisia näkemyksiä. Laadullista tutkimusmenetelmää käyttäessä aineiston määrällä ei siis ole suurta painoarvoa, vaan aineiston laatu ratkaisee (Vilkkä & Airaksinen 2003, 64).

Valituista kehittämismenetelmistä koimme haastavimmaksi huoltajille suunnatun kyselylomakkeen laadinnan. Kyselylomakkeen käyttö voi olla tiedon keräämisessä toisinaan

riski, koska kysymykset voi ymmärtää väärin tai ne eivät tuota haluttuja vastauksia. Pohdimme tarkasti kysymysten sisältöä sekä laatua ja onnistuimme muodostamaan kysymykset niin, että saimme mahdollisimman avoimia, tarkoituksenmukaisia ja meitä hyödyttäviä vastauksia. Mielestämme kyselyn onnistumista edesauttoi ainoastaan avointen kysymysten käyttö tiedon keruussa. Koimme merkittävänä kehittämismenetelmänä pilotoinnin eli kokeilevan toiminnan, koska se mahdollisti aloituskeskustelulomakkeemme käytön aidossa tilanteessa ja sen jatkokehittämisen. Pilotointi sujui ydinryhmän toimesta onnistuneesti ja nopealla aikataululla sekä valitut huoltajat olivat halukkaita osallistumaan ja vaikuttamaan aloituskeskustelulomakkeen kehittämiseen. Voimmekin todeta olevamme tyytyväisiä koko kehittämisprosessiin ja -menetelmien valintaan sekä aloituskeskustelulomakkeemme kokonaisuuteen.

7.2 Ammatillinen kasvu ja jatkokehittäminen

Oman ammatillisen kasvumme pohdintaa ja arviointia ovat ohjanneet sosiaalialan ja varhaiskasvatuksen opettajan ammattieettiset periaatteet sekä varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssit. Varhaiskasvatuksen sosionomilla on kyky tunnistaa ammattieettiset vastuunsa sekä toimia ammattieettisten periaatteiden mukaisesti (Arene 2017). Nämä toimivat työmme arvoperustana ja tulivat myös näkyväksi kehittämistyössämme. Mahdollistimme varhaiskasvatuksessa olevien huoltajien asiakaslähtöisyyden ja osallisuuden toteutumisen heidän vaikuttaessa kehittämistyömme tuotokseen. Osallisuudessa toteutuvat yksilön oikeus ilmaista oma mielipiteensä ja saada tietoa itseä koskevista asioista, jolloin myös yksilö pääsee vaikuttamaan omiin asioihin. Osallisuus on myös toiminnassa kehittyvä yksilön tunne palveluiden käyttäjien asiantuntijuuden hyödyntämisestä ja hyväksymisestä sekä tasavertaisesta toimijuudesta ja voimaantumisesta. (Talentia 2021.) Asiakas on asiantuntija omaan elämäänsä liittyvissä asioissa ja tätä ajatusta tulee kunnioittaa kaikessa asiakastyössä. Ymmärrämme yhä paremmin asiakkaiden roolin merkityksen kehittämistyössä, sillä heillä on tietoa, jota ammattilaisilla ei ole.

Kyseinen kehittämistoiminta oli meille ensimmäinen kokemus tutustua kehittämiseen näin laaja-alaisesti. Tämä vaati meiltä avoimuutta heittäytyä uuteen ja itsellemme vieraseen maailmaan, jossa pääsimme opettelemaan uusia asioita ja hyödyntämään uutta oppimaamme tietoa varhaiskasvatuksesta. Uuden tiedon hyödyntäminen edellyttää ke-

hittämisessä muutosmyönteisyyttä sekä halua kokeilla vaihtoehtoisia käytännön ratkaisuja työyhteisössä. Varhaiskasvatuksen sosionomilla on ammatillista osaamista hyödyntää varhaiskasvatuksen käytäntöjen kehittämisessä myös tutkimustietoa (Arene 2017). Koemmekin olevamme tulevaisuudessa niitä työntekijöitä, joilla on käytössään ajankohdaisiin tietoihin sekä vastuu sen jakamisesta muiden käytettäväksi. Olemme saaneet myös toisilta työntekijöiltä jaettua ammatillista osaamista ja tietoa, jotka antavat ammatillisia eväitä tulevaisuuden työtämme varten.

Kehittämistoiminta on opettanut meille pitkäjänteisyyttä, keskeneräisyyden ja epävarmuuden sietämistä sekä kriittisen pohdinnan taitoja. Näitä kyseisiä taitoja tarvitsee jatkuvasti myös omassa arjessa, koska asiat eivät mene elämässä aina suunnitelmien mukaisesti. Olemme molemmat aina olleet sitoutuneita asettamiimme tavoitteisiin, joiden saavuttaminen on vaatinut myös kriittisen ajattelun taitoja pohtiessa niiden tarkoituksenmukaisuutta ja realistisuutta. Joidenkin tavoitteiden saavuttaminen vaatiikin enemmän aikaa ja työtä sekä niiden eteen täytyy nähdä enemmän vaivaa. Olemme myös koko opintojemme ja kehittämisprosessin ajan oppineet sietämään ja ymmärtämään keskeneräisyyttämme tulevina ammattilaisina. Ihminen ei kuitenkaan ole koskaan täysin valmis, vaan ammatillinen kasvu on jatkuvaa kehittymistä elinikäisen oppimisen avulla. Elinikäisen oppimisen ja kriittisen ajattelun taitoja kasvattaa valta tehdä itse omat ratkaisunsa (Ojasalo ym. 2018, 15). Itse reflektioimme myös jatkuvasti sekä omaa että toistemme työskentelyä, joka liittyy haluamme tehdä parhaamme ja kehittyä ammattilaisina.

Kehittämistyön tekeminen on vaatinut meiltä myös itsemme johtamisen taitoja sekä työmeidän kokonaisuuden hallitsemista. Jokaisella prosessimme osapuolella oli hoidettavanaan oma vastuualueensa, mutta meidän tehtävämme oli saattaa työ kokonaisuudessaan loppuun. Varhaiskasvatuksen sosionomilla on sekä varhaiskasvatuksen että sosiaalialan asiantuntijuutta työskennellä moniammatillisessa yhteistyössä (Arene 2017). Koimme myös yhdessä tekemisen tärkeänä voimavarana saavuttaaksemme jotakin suurempaa, mikä ei yksin olisi välttämättä ollut edes mahdollista. Olemme oppineet itsenäisyyden lisäksi jakamaan vastuuta toistemme kesken ja pyytämään tarvittaessa apua muilta oman rajallisuutemme vuoksi. Moniammatillinen yhteistyö vaatii halua jakaa asiantuntijuuttaan muiden tietoisuuteen, jotta asiakas tulee kuulluksi, nähdyksi ja kohdatuksi tarpeidensa mukaisesti. Nämä ovatkin tärkeitä asioita, koska työelämässä ylipäättänsä tarvitaan toisia ihmisiä selviytyäkseen erilaisista haasteista ja työtehtävistä.

Aidoista työelämän kehittämistehtävistä on mahdollista saada merkittävää osaamista tulevaisuuden työntekijänä (Ojasalo ym. 2018, 15). Olemme oppineet ja ymmärtäneet syvällisemmin varhaiskasvatuksen toimintakulttuurista ja -ympäristöstä sekä varhaiskasvatuksen opettajan työtehtävistä. Tulevina varhaiskasvatuksen opettajina meillä on myös vastuulla varhaiskasvatuksen aloituskeskusteluiden pitäminen. Olemme saaneet paljon ammatillista tietoa varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyvistä tekijöistä, minkä koemme tuoneen meille varmuutta opettajan roolissa toimimiseen. Näin ollen koemme myös ammatillisen identiteettimme vahvistuneen, jonka kautta oma arvostuksemme työtämme kohtaan on kasvanut. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävänä on lasten ja perheiden osallisuuden sekä kuulluksi tulemisen tukeminen niin varhaiskasvatuksessa kuin yhteiskunnassa (Arene 2017). Meillä tulee olemaan hyvin merkittävä rooli tukien varhaiskasvatuksen aloituksen osapuolten uuteen elämäntilanteeseen sopeutumista.

Kehittämistyön tekeminen on konkretisoitunut ja opettanut meitä ymmärtämään kehittämisen todellisen merkityksen työelämässä. Tällöin voidaankin puhua kehittämispohjaisesta oppimisesta, kun oman oppimisen perusta on ollut todellinen ja aito työelämän kehittämistyö (Ojasalo ym. 2018, 15). Nykyajan työelämä edellyttää jatkuvaa kehittämistä sekä muutostarpeisiin reagoimista ja niihin vastaamista. Tämän vuoksi meidän tulee itsekkin tulevina varhaiskasvatuksen ammattilaisina pyrkiä jakamaan omaa osaamistamme ja kehittämään työyhteisöjen toimintakulttuuria muuttuvassa maailmassa. Saimme tämän kehittämisprosessin myötä itsevarmuutta ja luottamusta omaan tekemiseemme sekä rohkeutta tuoda omat näkemykset ja ajatukset toisten tietoisuuteen.

Kehittämistoiminnassa ilmenee aina myös jatkokehitystarpeita rajallisten resurssien ja uusien innovaatioiden sekä tarpeiden syntymisen vuoksi. Kehittäminen edellyttää asiakkaiden ja työelämän nykyisiin tarpeisiin vastaamista, joka kattaa myös paremmin asiakkaiden ja työntekijöiden toiveet sekä vaatimukset. Kehittämisprosessissa syntyvät ideat ja uudet kehittämiskohteet ovat erilaisia riippuen siitä, missä varhaiskasvatusympäristössä ollaan. Siksi meidän kehittämäämme lomaketta voisikin jatkohyödyntää muiden Raison kaupungin varhaiskasvatuspaikkojen aloituskeskustelulomakkeiden kehittämisen pohjana. Laadukkaaksi todetun lomakkeen jatkohyödyntäminen edesauttaa uusien kehittämistöiden toteuttamista.

Nyky-yhteiskunnassa tulee olemaan myös yhä enemmän monikulttuurisia perheitä, jonka vuoksi myös heidän tarpeensa tulisi tulevaisuudessa huomioida yhä paremmin.

Tämän vuoksi koemme tarpeellisena jatkokehitysideana kehittää Lapiokujan aloituskeskustelulomakkeen monikulttuurisuusosiota huomioiden eri kulttuuritaustaisten perheiden näkemykset. Näin ymmärrettäisiin paremmin heidän kulttuuriaan, taustaansa, kokemuksiaan sekä kasvatukseen näkemyksiään ja pystyttäisiin näin ollen tukemaan koko perhettä varhaiskasvatuksessa. Tämä tukisi myös varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja huoltajien yhteisymmärryksen saavuttamista.

Lapset voivat olla eri ikäisiä aloittaessaan varhaiskasvatuksessa ensimmäistä kertaa tai vaihtaessa varhaiskasvatuspaikkaa. Tämän vuoksi eri ikäisille lapsille voisi myös kehittää omat aloituskeskustelulomakkeet, jotka selkeyttäisivät keskustelun sisältöä. Alle kolme ja yli kolmevuotiaiden lasten tarpeet vaihtelevat kehityksen, kasvun ja oppimisen alueilla. Tämä vaikuttaa myös aloituskeskusteluiden sisältöön sekä vaikuttavuuteen ja on tarkoituksenmukaista pohtia, mitä on olennaista tietää juuri sen ikäisestä lapsesta. Varhaiskasvatuksen työntekijän vastuulla on kuitenkin valita, mitkä asiat lomakkeesta ovat tarkoituksenmukaisia nostaa yhteiseen keskusteluun huoltajan kanssa. Työntekijällä on ammatillinen osaaminen ja näkemys eri ikäisen lapsen kehityksestä, kasvusta ja oppimisesta.

Kehittämistoiminta voi jo itsessään olla hyvin erilaista ja sen toteuttamiseen vaikuttavat erityisesti kehittämistehtävän laajuus, kohderyhmä ja sille asetetut tavoitteet. Jatkokehitysideana voisi kysyä ja kerätä tietoa vielä useammalta huoltajalta ja työntekijältä aloituskeskustelulomakkeeseen liittyvästä sisällöstä sekä tarpeista. Näin yhä useamman tarpeet tulisi huomioida ja lomakkeen sisältö saattaisi olla toisenlainen. Toisaalta useamman mielipiteen yhteensovittaminen tuo haasteita kehittämiselle, jossa joudutaan tekemään kompromisseja valintojen suhteen. Kehittäjän vastuulla on valita eri näkemyksistä mielipiteet, joille annetaan kehittämisessä enemmän painoarvoa. Kehittämisessä kuitenkin pyritään luomaan mahdollisimman yhdenmukainen ymmärrys kehittämiskohteesta.

LÄHTEET

Alasuutari, M. 2003. Kuka lasta kasvattaa? Vanhemmuuden ja yhteiskunnallisen kasvatuksen suhde vanhempien puheessa. Helsinki: Gaudeamus.

Alasuutari, M. 2006. Kulttuuriset kehykset kasvatusvuorovaikutuksessa. Teoksessa Karila, K.; Alasuutari, M.; Hännikäinen, M.; Nummenmaa, A-R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Amerijckx, G. & Humblet, P. 2015. The transition to preschool: a problem or an opportunity for children? A sociological perspective in the context of a split system. *European Early Childhood Education Research Journal*. Routledge. Viitattu 2.11.2020. https://www.researchgate.net/publication/271824859_The_transition_to_preschool_a_problem_or_an_opportunity_for_children_A_sociological_perspective_in_the_context_of_a_'split_system'

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. 2017. Sosionomi tuottaa hyvinvointia läpi elämänkaaren. Ammattikorkeakoulutus sosiaalialan muutoksen edistäjänä. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n työryhmän selvitys sosiaalialan tilanteesta ja kehityksestä. Viitattu 12.4.2021. [*Sosionomi \(AMK\) varhaiskasvatuksessa – varhaiskasvatuksen sosionomi \(diak.fi\)](https://www.arene.fi/wp-content/uploads/2017/04/Sosionomi-AMK-varhaiskasvatuksessa-varhaiskasvatuksen-sosionomi-diak.fi)

Bronfenbrenner, U. 1979. *The Ecology of Human Development. Experiments by nature and design*. Harvard University Press: Cambridge. Viitattu 14.10.2020. <https://khoerulanwarbk.files.wordpress.com/2015/08/urie-bronfenbrenner-the-ecology-of-human-development-bokos-z1.pdf>

Brooker, L. 2008. *Supporting Transitions in the Early Years*. Great Britain: Open University Press. Viitattu 22.10.2020. [00 Prelims 1..10 \(umpalopo.ac.id\)](https://www.open.ac.uk/olj/literature/00-prelims-1-10)

Dalli, C. 1999. Learning to be in childcare: Mothers' stories of their child's 'settling-in'. *European Early Childhood Education Research Journal* Vol. 7 (2), 53-66. Viitattu 4.11.2020. https://www.researchgate.net/publication/233197728_Learning_to_be_in_childcare_Mothers'_stories_of_their_child's_'settling-in'

Dalli, C. 2002. Constructing identities: Being a "Mother" and being a "Teacher" during the experience of starting childcare. *European Early Childhood Education Research Journal* Vol. 10 (2), 85-101. Viitattu 4.11.2020. https://www.researchgate.net/publication/233240154_Constructing_identities_Being_a_Mother_and_being_a_Teacher_during_the_experience_of_starting_childcare

Datler, W.; Ereky-Stevens, K.; Hover-Reisner, N. & Malmberg, L-E. 2012. Toddlers' transition to out-of-home day care: Settling into a new care environment. *Infant Behavior & Development* Vol. 35 (3), 439-451. Viitattu 4.11.2020. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0163638312000379>

Drugli, M-B. & Undheim, A-M. 2012. Partnership between Parents and Caregivers of Young Children in Full-time Daycare. *Child Care in Practice* Vol. 18 (1), 51-65. London: Routledge. Viitattu 4.11.2020. https://www.researchgate.net/publication/234028094_Partnership_between_parents_and_caregivers_of_young_children_in_full-time_daycare

Fabian, H. 2007. *Informing Transitions*. Teoksessa Dunlop, A-W. & Fabian, H. *Informing Transitions in the Early Years. Research, policy and practice*. London: Open University Press.

Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2017. *Eheä kasvunpolku – haaste yhteistyölle*. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Karila, K.; Alasuutari, M.; Hännikäinen, M.; Nummenmaa, A-R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Karila, K.; Lipponen, L. & Pyhältö, K. 2013. Yhteenvetoa: Siirtymät varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen haasteena. Teoksessa Karila, K., Lipponen, L. & Pyhältö, K. (toim.) Päiväkodista peruskouluun. Siirtymät varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen rajapinnoilla. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 17/2013. Viitattu 10.11.2020. [988814 Päiväkodista peruskouluun.indd \(oph.fi\)](https://www.oph.fi/bitstream/handle/10024/110190/URN_ISBN_978-952-245-819-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kaskela, M. & Kronqvist, E-L. 2012. Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy. Viitattu 29.10.2020. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110190/URN_ISBN_978-952-245-819-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Keen, D. 2007. Parents, Families, and Partnerships: Issues and considerations. International Journal of Disability, Development and Education Vol. 54 (3), 339-349. Routledge, Australia: Griffith University. Viitattu 15.10.2020. http://bottemabeutel.com/wp-content/uploads/2014/01/Keen_Partnering-with-families.pdf

Keltikangas-Järvinen, L. 2012. Pienen lapsen sosiaalisuus. Helsinki: WSOY.

Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P. (toim.) 2017. Valloittava varhaiskasvatus. Opimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Tampere: Vastapaino Oy.

Korhonen, M. 2006. Sukupolven merkitys vuorovaikutussuhteissa. Teoksessa Karila, K.; Alasuutari, M.; Hännikäinen, M.; Nummenmaa, A-R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Laaksonen, K. 2017. Vanhemman ja kasvattajan luottamuksen rakentuminen varhaiskasvatuksen aloituksessa. Varhaiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 14.11.2020. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/56795/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201801181271.pdf>

Laitinen, M. & Markkanen, N. 2018. ”Tervetuloa varhaiskasvatukseen” -varhaiskasvatuksen aloituksen informaatio ja viestintä kuntien verkkosivuilla. Varhaiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 14.11.2020. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/59360/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201808293954.pdf?sequence=1>

Lapiokujan lastentarhan varhaiskasvatussuunnitelma 2015. Viitattu 27.1.2021. [Lapiokujan lastentarhan varhaiskasvatussuunnitelma - PDF Ilmainen lataus \(docplayer.fi\)](#)

Margetts, K. & Kienig, A. 2013. A conceptual framework for transition. Teoksessa Margetts, K. & Kienig, A. International Perspectives on Transition to School. Reconceptualising beliefs, policy and practice. London: Routledge. Viitattu 7.11.2020. [9780203111802_previewpdf \(1\).pdf](https://www.routledge.com/9780203111802_previewpdf(1).pdf)

McIntyre, L.L.; Eckert, T.L.; Fiese, B.H.; DiGennaro, F.D. & Wildenger, L.K. 2007. Transition to Kindergarten: Family Experiences and Involvement. Early Childhood Education Journal Vol. 35 (1), 83-88. Viitattu 5.11.2020. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10643-007-0175-6#citeas>

Nummenmaa, A-R. & Karila, K. 2011. Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa. Helsinki: WSOYpro Oy.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2018. Kehittämistyön menetelmät – Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

- Onnismaa, E-L. 2010. Lapsi, lapsuus ja perhe varhaiskasvatusasiakirjoissa 1967-1999. Helsinki: Yliopistopaino. Viitattu 12.11.2020. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/20012/lapsi-lap.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Owen, M-T.; Ware, A. M. & Barfoot, B. 2000. Caregiver- mother partnership behaviour and the quality of caregiver- child and mother- child interactions. *Early Childhood Research Quarterly* Vol. 15 (3), 413-428. Viitattu 4.11.2020. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0885200600000739>
- Paquette, D. & Ryan, J. 2001. Bronfenbrenner's Ecological Systems Theory. National- Louis University. Viitattu 30.9.2020. https://professorcarlson.net/c4dcourse/module_2/m2_unit3/m2_u3_oldreadings/ecological_systems_theory2.pdf
- Poikonen, P-L. & Lehtipää, R. 2009. Päivähoidon ja kodin jaettu kasvatustehtävä: kasvatuskumppanuus perheen voimavarana. Teoksessa Rönkä, A.; Malinen, K. & Lämsä, T. (toim.) Perhelämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Puroila, A-M. & Karila, K. 2001. Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Teoksessa Karila, K.; Kinos, J. & Virtanen, J. (toim.) Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Raision kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019. Viitattu 20.11.2020. https://www.raio-sio.fi/sites/default/files/media/file/Raision%20varhaiskasvatussuunnitelma%202019_0.pdf
- Rutanen, N. & Laaksonen, K. 2020. Äitien luottamuksen rakentuminen kasvattajiin varhaiskasvatuksen aloituksessa. *Varhaiskasvatuksen tiedelehti*. Viitattu 14.11.2020. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/71684/Rutanen-Laaksonen-Issue9-2.pdf?sequence=1>
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulun puheenvuoroja 72. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy. Viitattu 29.3.2021. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>
- Salonen, K., Eloranta, S., Hautala, T. & Kinos, S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 108. Tampere: Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy. Viitattu 29.3.2021. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166494.pdf>
- Soini, T.; Pyhältö, K. & Pietarinen, J. 2013. Horisontaaliset ja vertikaaliset siirtymät päiväkodin ja koulun rajapinnalla. Teoksessa Karila, K., Lipponen, L. & Pyhältö, K. (toim.) Päiväkodista peruskouluun. Siirtymät varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen rajapinnoilla. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 17/2013. Viitattu 10.11.2020. [988814 Päiväkodista peruskouluun.indd\(oph.fi\)](http://988814_Paivakodista_peruskouluun.indd(oph.fi))
- Talentian sosiaalialan ammattihenkilön ammattieettiset ohjeet 2021. Viitattu 7.4.2021. [Talentia eettiset ohjeet \(e-julkaisu.com\)](http://Talentia_eettiset_ohjeet(e-julkaisu.com))
- Tervetuloa Raision varhaiskasvatukseen -esite 2011-2012. Viitattu 20.11.2020. https://www.raio-sio.fi/sites/default/files/media/file/Tervetuloa%20Raision%20varhaiskasvatukseen_0.pdf
- Tiilikka, A. 2005. Äitien kasvatuskäsityksiä ja arviointeja hyvästä päiväkotikasvatuksesta. Kasvatustieteiden tiedekunnan väitöskirja. Oulun yliopisto. Oulu: University Press. Viitattu 10.11.2020. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9514276280.pdf>
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisssessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Toivonen, S. 2017. Kasvatusyhteistyön rakentuminen pienen lapsen varhaiskasvatuksen aloitussa – tapaustutkimus. Varhaiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 16.11.2020. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/56969/URN:NBN:fi:jyu-201801311400.pdf?sequence=1>

Varhaiskasvatuslaki. 2018. L. 13.7.2018/540 muutoksineen.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005. Viitattu 25.9.2020. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Viitattu 25.9.2020. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Aloituskeskustelulomake versio 1

TURVALLINEN SIIRTYMÄ VARHAISKASVATUKSEEN

VARHAISKASVATUKSEN ALOITUSKESKUSTELU

Aloituskeskustelussa teillä huoltajilla on mahdollisuus kertoa lapsestanne tarvittavat tiedot, jotka tukevat lapsen turvallista siirtymistä varhaiskasvatukseen. Saatte työntekijältä tietoa lapsenne tulevasta varhaiskasvatuspaikasta ja sen käytänteistä. Keskustelu käydään työntekijän ja huoltajien välillä. Toivomme teidän tutustuvan ja vastaavan lomakkeessa esitettyihin kysymyksiin etukäteen ennen varsinaista aloituskeskustelua. Käymme lomakkeen läpi yhdessä keskustellen.

Lapsen nimi ja syntymäaika	
Keskusteluun osallistujat	
Paikka ja päivämäärä	

PERHE

Keitä perheeseen kuuluu?
Miltä varhaiskasvatuksen aloitus teistä ja lapsestanne tuntuu?
Onko perheessänne jotakin huolia, jotka vaikuttavat lapseenne? / Koetteko jotakin huolta lapsestanne?

LAPSI

Miten kuvailisitte lastanne?

Miten lapsenne suhtautuu uusiin tilanteisiin ja ihmisiin?

Mitkä ovat lapsenne mielenkiinnonkohteita?

Osallistuuko lapsenne uskontokasvatukseen?

Onko lapsellanne erityisen tuen tarvetta?

TUNTEIDEN KÄSITTELY

Miten lapsenne suhtautuu pettymyksiin?

Miten lapsellanne on tapana rauhoittua?

ARJEN RUTIINIT

Miten lapsenne on tottunut syömään? Entä nukkumaan päiväunia?

Missä asioissa lapsenne tarvitsee apua? (wc-käynnit, käsienpesu, pukeutuminen, ruokailu, nukkuminen)

Onko lapsenne terveydentilassa muuta huomioitavaa? (allergiat, erityisruokavaliot, lääkitys)

KASVATUSYHTEISTYÖ

Mitä ominaisuuksia pidätte kasvatuksessa tärkeinä?

Mitä toivotte tulevalta yhteistyöltämme?

Onko vielä jotakin, mitä meidän olisi hyvä ottaa huomioon varhaiskasvatuksessa?

YHTEISESTI SOVITUT ASIAT

Varhaiskasvatuksen tutustumiskäynnin suunnitelma: (ajankohta ja määrä)

Huoltajan/huoltajien allekirjoitus:

Työntekijän allekirjoitus:

Aloituskeskustelulomake versio 2

TURVALLINEN SIIRTYMINEN VARHAISKASVATUKSEEN / VARHAISKASVATUKSESSA

VARHAISKASVATUKSEN ALOITUSKESKUSTELU

Aloituskeskustelussa teillä huoltajilla on mahdollisuus kertoa lapsestanne tarvittavat tiedot, jotka tukevat lapsen turvallista siirtymistä varhaiskasvatukseen. Saatte työntekijältä tietoa lapsenne tulevasta varhaiskasvatuspaikasta ja sen käytänteistä. Keskustelu käydään työntekijän ja huoltajien välillä. Toivomme teidän tutustuvan ja vastaavan lomakkeessa esitettyihin kysymyksiin etukäteen ennen varsinaista aloituskeskustelua. Käymme lomakkeen läpi yhdessä keskustellen.

Lapsen nimi ja syntymäaika
Keskusteluun osallistujat
Paikka ja päivämäärä

PERHE

Keitä perheeseen kuuluu?
Onko lapsellanne aikaisempia hoitopaikkoja?
Miltä varhaiskasvatuksen aloitus teistä huoltajista tuntuu?

Mitä lapsenne ajattelee varhaiskasvatuksen aloituksesta?

LAPSI

Miten kuvailisitte lastanne?

Miten lapsenne suhtautuu uusiin tilanteisiin ja ihmisiin?

Mitkä ovat lapsenne mielenkiinnonkohteita? (leikit, muu toiminta)

TUNTEIDEN KÄSITTELY

Miten lapsenne suhtautuu pettymyksiin? Miten toimitte lapsenne kanssa ristiriitatilanteissa?

Miten lapsellanne on tapana rauhoittua?

ARJEN RUTIINIT

Nukkuuko lapsenne päiväunia? (päiväunien kesto, unilelu)

Missä arkitoiminnoissa lapsenne tarvitsee apua? (wc-käynnit/kuivaksi opettelu, ruokailu)

Onko lapsenne pukeutumisessa jotakin huomioitavaa?

Onko lapsenne terveydentilassa huomioitavaa? (allergiat, erityisruokavaliot, sairaudet, lääkitys)

KASVATUSYHTEISTYÖ

Mitkä asiat ovat teille kasvatuksessa tärkeitä?
Mitä toivotte tulevalta yhteistyöltä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa?
Onko perheessänne joitakin huolia, jotka vaikuttavat lapseenne? Koetteko jotakin huolta lapsestanne?
Mitä muuta meidän olisi hyvä tietää varhaiskasvatuksessa?

Varhaiskasvatuksen tutustumiskäynnin suunnitelma (täytetään yhdessä työntekijän kanssa)

Ajankohta ja tutustumiskertojen määrä:

Huoltajan/hoitajien allekirjoitus:

Työntekijän allekirjoitus:

Viimeistely aloituskeskustelulomake versio 3

TURVALLINEN SIIRTYMINEN VARHAISKASVATUKSEEN / VARHAISKASVATUKSESSA

VARHAISKASVATUKSEN ALOITUSKESKUSTELU

Aloitusk keskustelussa teillä huoltajilla on mahdollisuus kertoa lapsestanne tarvittavat tiedot, jotka tukevat lapsen turvallista siirtymistä varhaiskasvatukseen. Saatte työntekijältä tietoa lapsenne tulevasta varhaiskasvatuspaikasta ja sen käytän teistä. Keskustelu käydään työntekijän ja huoltajien välillä. Toivomme teidän tutustuvan ja vastaavan lomakkeessa esitettyihin kysymyksiin etukäteen ennen varsinaista aloitusk keskustelua. Käymme lomakkeen läpi yhdessä keskustellen.

Lapsen nimi ja syntymäaika
Keskusteluun osallistujat
Paikka ja päivämäärä

PERHE

Keitä perheeseen kuuluu?
Onko lapsellanne aikaisempia hoitopaikkoja?
Miltä varhaiskasvatuksen aloitus teistä huoltajista tuntuu? Entä lapsestanne?

LAPSI

Miten kuvailisitte lastanne?

Miten lapsenne suhtautuu uusiin tilanteisiin ja ihmisiin? (keskustelu yhdessä sopeutumisen tukemisesta)

Mitkä ovat lapsenne mielenkiinnonkohteita? (leikit, muu toiminta)

TUNTEIDEN KÄSITTELY

Miten lapsenne suhtautuu pettymyksiin? Miten toimitte lapsenne kanssa ristiriitatilanteissa?

Miten lapsellanne on tapana rauhoittua?

ARJEN RUTIINIT

Nukkuuko lapsenne päiväunia? (päiväunien kesto, unilelu)

Missä arkitoiminnoissa lapsenne tarvitsee apua? (wc-käynnit/kuivaksi opettelu yms.)

Millaiset ovat lapsenne ruokailutottumukset?

Onko lapsenne terveydentilassa huomioitavaa? (allergiat, erityisruokavaliot, sairaudet, lääkitys)

KASVATUSYHTEISTYÖ

Mitkä asiat ovat teille kasvatuksessa tärkeitä?

Mitä toivotte tulevalta yhteistyöltä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa?
Onko perheessänne joitakin huolia, jotka vaikuttavat lapseenne? Koetteko jotakin huolta lapsestanne?
Mitä muuta meidän olisi hyvä tietää varhaiskasvatuksessa?

Varhaiskasvatuksen tutustumiskäynnin suunnitelma (täytetään yhdessä työntekijän kanssa)

Ajankohta ja tutustumiskertojen määrä:

Huoltajan/hoitajien allekirjoitus:

Työntekijän allekirjoitus:

Aloituskeskustelulomakkeen käyttöohjeet

VARHAISKASVATUKSEN ALOITUSKESKUSTELULOMAKKEEN KÄYTTÖOHJEET / YDINASIAI LAPIOKUJAN TYÖNTEKIJÖILLE

"Varhaiskasvatuksen tulisi olla sellainen, että tekivät vanhemmat minkä tahansa hoitoratkaisun, he voivat tehdä sen ilman syyllisyyttä." (Keltikangas- Järvinen 2012, 9)

- Aloituskeskustelu käydään yleensä ennen varhaiskasvatuksen aloitusta
 - Aloituskeskustelulomake sisältää teemat; perhe, lapsi, tunteiden käsittely, arjen rutiinit ja kasvatusyhteistyö
 - Aloituskeskustelulomake toimitetaan huoltajille **etukäteen kotiin täytettäväksi** ennen varsinaista keskustelua
 - Varhaiskasvatuksen työntekijä täyttää lomakkeen perustiedot ja varhaiskasvatuksen tutustumissuunnitelman
 - Huoltajien täyttämä lomake käydään läpi yhteisesti aloituskeskustelussa sovittuna ajankohtana joko varhaiskasvatuksessa tai perheen kotona
 - Aloituskeskustelussa huoltajat jakavat lapsestaan tärkeimmät tiedot (huoltajat asiantuntijoita lapseensa liittyvissä asioissa)
 - Varhaiskasvatuksen työntekijä kertoo huoltajille tulevasta varhaiskasvatuspaikasta, sen arjesta ja käytänteistä
 - Sovitaan lopuksi yhteisesti perheen tutustumisjaksosta varhaiskasvatuspaikkaan (määrä / ajankohta)
- Lapsen turvallinen siirtyminen varhaiskasvatukseen / varhaiskasvatuksessa mahdollistuu, kun varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja huoltajien asiantuntijuudet tuodaan yhteiseen keskusteluun lapsen eheän kokemuksen varmistamiseksi ensimmäisestä päivästä lähtien

Saatekirje

SAATEKIRJE

Hei lapsenne huoltajat!

Olemme Turun Ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita ja tulevia varhaiskasvatuksen opettajia. Olemme tekemässä opinnäytetyötä yhteistyössä Raision Lapiokujan lastentarhan kanssa. Tarkoituksenamme on kehittää Lapiokujan aloituskeskustelulomaketta, jota käytetään työntekijän ja huoltajien välisessä keskustelussa ennen lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta.

Aloituskeskustelu käydään lapsen aloittaessa ensimmäistä kertaa varhaiskasvatuksessa tai lapsen vaihtaessa varhaiskasvatuspaikkaa. Aloituskeskustelun tarkoituksena on käynnistää huoltajien ja työntekijöiden välinen kasvatusyhteistyö, jossa huoltajien kertomat asiat lapsesta tukevat lapsen turvallista siirtymistä varhaiskasvatukseen. Lapsen huoltajat saavat keskustelussa käsityksen lapsen varhaiskasvatuspaikasta ja sen käytänteistä.

Aloituskeskustelulomakkeen kehittämisessä haluamme selvittää ja kuulla juuri teidän huoltajien ajatuksia aloituskeskustelusta. Siksi pyydämmekin teitä muistelemaan lapsenne varhaiskasvatuksen aloitusta ja työntekijän kanssa käytyä aloituskeskustelua. Teidän vastauksenne ovat meille erityisen arvokkaita, jotta saamme kehitettyä aloituskeskustelusta ja lomakkeesta perheiden tarpeisiin paremmin vastaavan lomakkeen.

Keräämme kehittämistyöhömmme tietoa pienimuotoisen kyselyn avulla, joka sisältää neljä kysymystä aloituskeskustelusta. Varhaiskasvatuksen työntekijä antaa kyselyn teille aloituskeskustelunne jälkeen, jolloin teillä on mahdollisuus antaa palautetta. Vastattuanne kyselyyn palauttakaa se työntekijälle.

Kyselyyn vastataan nimettömästi eikä henkilöllisyystietojanne kysytä. Kyselyt käsitellään luottamuksellisesti ja vastauksianne tulemme hyödyntämään lomakkeen kehittämisessä. Kyselylomakkeet hävitetään heti opinnäytetyömme valmistuttua.

Kiitos jo etukäteen vastauksistanne ja halustanne kehittää kanssamme varhaiskasvatuksen aloituskeskustelua!

Ystävällisin terveisin,

Sosionomiopiskelijat

Teresa Aronen, teresa.aronen@edu.turkuamk.fi

Anni Kankaanpää, anni.kankaanpaa@edu.turkuamk.fi

Kysely huoltajille

KYSELY HUOLTAJILLE VARHAISKASVATUKSEN ALOITUSKESKUSTELUSTA

1. Millaisia odotuksia teillä oli aloituskeskustelusta? Millaisia ajatuksia teille heräsi aloituskeskustelusta?
2. Mitkä lastanne koskevat asiat koitte tärkeäksi jakaa työntekijän kanssa?
3. Mitä aihealueita tai kysymyksiä aloituskeskustelusta jäi mielestänne puuttumaan, josta olisi ollut hyvä keskustella?
4. Minkä kysymyksen koitte mahdollisesti tarpeettomana? Perustele vastauksesi.

Teemahaastattelu työntekijöille

Teemahaastattelu

Teemahaastattelu käydään yhdessä läpi Lapiokujan ydinryhmän eli kolmen varhaiskasvatuksen opettajan kanssa. Ydinryhmä kokeili kehittämäämme aloituskeskustelulomaketta käytännössä aidoissa aloituskeskustelutilanteissa viiden eri huoltajan kanssa. Haastattelu koskee ydinryhmän työntekijöiden kokemusten ja ajatusten selvittämistä lomakkeen käytännön toimivuudesta.

Aloituskeskustelu

1. Miten keskustelu sujui huoltajien kanssa?

Aloituskeskustelulomake käytännössä

1. Millaiseksi koitte käyttää uutta lomaketta?
2. Voisitteko käyttää lomaketta työssänne tulevaisuudessa?

Avoin loppupalaute